

รูปแบบและเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ของรายการป๊อปปูล่าสำหรับเด็ก

จากการศึกษาถึงรูปแบบและเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมของรายการป๊อปปูล่าสำหรับเด็ก จำนวน 6 รายการ ผู้วิจัยพบว่า รายการสำหรับเด็ก ทั้ง 6 รายการ มีรูปแบบและเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมที่แตกต่างกันไปตามนโยบายขององค์กรผู้ผลิต วัตถุประสงค์ในการผลิตรายการ รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายของรายการ

โดยผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้แยกการวิเคราะห์หรือออกเป็นแต่ละรายการ ดังนี้

รายการอัศวินน้อย

นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต

รายการอัศวินน้อย ผลิตโดย บริษัท ทีวีเอ็นเตอร์ จำกัด ซึ่งเป็นรายการสำหรับเด็กเพียงรายการเดียวที่บริษัทผลิตขึ้น เพื่อจุดมุ่งหมายทางด้านการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร เพราะเป็นความตั้งใจของผู้บริหาร คือ คุณสมพงษ์ วรรณภินโญ ที่ต้องการให้รายการดังกล่าวเป็นหน้าตาของบริษัท โดยมีได้คำนึงถึงผลกำไรที่จะได้จากการผลิตรายการ เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีในวงการโทรทัศน์ของไทยว่า รายการสำหรับเด็กเป็นรายการที่ผลิตยาก ต้องใช้ต้นทุนสูง และมักไม่ค่อยประสบความสำเร็จทางด้านการตลาด ทำให้บริษัทที่มีนโยบายในการผลิตรายการเพื่อสร้างผลกำไรแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ค่อยให้ความสนใจกับการผลิตรายการสำหรับเด็ก เนื่องจากต้องเสี่ยงกับสภาวะการขาดทุนในอัตราที่สูง (คุณจักรี นุรพาทานินทร์, สัมภาษณ์)

ทั้งนี้ โดยปกติแล้วบริษัท ทีวีเอ็นเตอร์ จำกัด เป็นบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ ที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตรายการบันเทิงทางโทรทัศน์ มีทั้งรายการประเภทละคร เกมโชว์ และวาไรตี้โชว์ ให้กับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ซึ่งบริหารงานโดยกลุ่มบริษัท บี อี ซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) และมุ่งเน้นผลกำไรจากการดำเนินงานในระดับสูง

แต่สำหรับรายการอศวินน้อย ผู้บริหาร และทีมงานผู้ผลิต ตั้งความหวังเพียงแคให้รายการสามารถดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ขาดทุนมากนัก (คุณจักรี บุรพาทานินทร์, สัมภาษณ์)

สำหรับการดำเนินงานในการผลิตรายการอศวินน้อย จะอยู่ในความรับผิดชอบของทีมงานกลุ่มหนึ่ง แต่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบมากที่สุด ได้แก่ คุณจักรี บุรพาทานินทร์ ซึ่งเป็นโปรดิวส์เซอร์ของรายการ โดยจะเป็นผู้รับผิดชอบตั้งแต่การหาข้อมูล การเขียนบท การควบคุมการผลิต รวมถึงการตัดต่อรายการ และมีทีมงานส่วนหนึ่งที่คอยให้ความช่วยเหลือในการเรื่องประสานงาน และการจัดหาวัสดุ สิ่งของประกอบฉาก

โดยการดำเนินงานทุกขั้นตอน จะอยู่ในความรับผิดชอบ และการตัดสินใจของทีมงานทั้งหมด เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงจะให้ความไว้วางใจ และให้อิสระในการปฏิบัติงาน และการตัดสินใจ

“ ผู้บริหารค่อนข้างดี มีความเป็นกันเองกับพนักงาน และไม่คอยเข้ามายุ่งกับการทำงาน แต่อาจจะเข้ามาเสนอ Idea ในเวลาที่กำลังประชุมกัน โดยไม่จำเป็นต้องให้ทำตาม ” (คุณจักรี บุรพาทานินทร์, สัมภาษณ์)

เนื่องจากลักษณะการบริหารงานของบริษัทเป็นแบบครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน มีความสนิทสนมเหมือนเป็นพี่น้องกัน ในขณะที่ผู้บริหารก็มีความเป็นกันเองกับพนักงาน และรูปแบบการดำเนินงานของบริษัท เป็นไปในลักษณะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยบุคคลคนหนึ่งอาจมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการผลิตรายการมากกว่าหนึ่งรายการ

บริษัท ทีวีเอ็นเตอร์ จำกัด นอกจากจะมีบุคลากรที่มีความสามารถในการดำเนินงานด้านการผลิตรายการอย่างครบวงจร คือ มีผู้ที่รับผิดชอบในขั้นตอนการเตรียมการผลิต ไปจนถึงขั้นตอนการถ่ายทำ และการตัดต่อแล้ว บริษัทยังมีอุปกรณ์ และสถานที่ในการผลิตรายการ ได้แก่ กล้องบันทึกเทปรายการ สตูดิโอ และห้องตัดต่อเป็นของตัวเอง ทำให้มีความสะดวกในการถ่ายทำรายการ แต่เนื่องจากบริษัทมีการผลิตรายการอย่างต่อเนื่องที่หลายรายการ ทำให้ผู้ผลิตรายการอศวินน้อยต้องเช่าห้องตัดต่อข้างนอกในบางครั้ง เพื่อตัดต่อรายการให้ทันกับตารางการออกอากาศ (คุณจักรี บุรพาทานินทร์, สัมภาษณ์)

สำหรับต้นทุนในการผลิตรายการ จะมาจากรายได้จากผู้ให้การสนับสนุนรายการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้า และผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก ซึ่งตรงกับเนื้อหา และกลุ่มเป้าหมาย ของรายการ และส่วนหนึ่งจะมาจากเงินทุนหมุนเวียนที่มาจากรายได้จากการผลิตรายการ โทรทัศน์ให้กับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีของ 3 อ.ส.ม.ท. ซึ่งมีการแบ่งผลประโยชน์จากการ ดำเนินธุรกิจในลักษณะการหักเปอร์เซ็นต์ที่ได้จากผู้สนับสนุนรายการในอัตราส่วนที่ตกลง กัน

วัตถุประสงค์ของการผลิตรายการอควินน้อย เพื่อการสร้างเสริมจินตนาการที่ดีให้ กับเด็ก ๆ และเพื่อให้เด็กได้มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ ประสงค์หลักของรายการไว้ว่า จินตนาการ คือ เส้นทางสู่ความคิดและความสร้างสรรค์

“ Concept คือ เมืองแห่งจินตนาการ เด็กใฝ่ฝันจะเป็นอะไรก็ได้เป็น สอนการเล่น กีฬาให้ถูกวิธี หรือถ้าเด็กอยากเป็นหมอ ก็จะทำละครให้เด็กลองเป็นหมอดู เพื่อให้ได้ลอง เป็นหมอจริง ๆ ให้เด็กรู้จักคิด รู้จักทำ กล้าคิด และกล้าทำ ” (คุณจักรี บุรพาธานินทร์ , สัมภาษณ์)

และกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการที่ผู้ผลิตได้กำหนดไว้ ได้แก่ เด็กที่มีอายุ ระหว่าง 5 - 15 ปี นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มเป้าหมายรอง ซึ่งเป็นผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และผู้ ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กทั่วไป

ถือได้ว่าเป็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ครอบคลุมในวงกว้าง ทั้งนี้ เพื่อให้เอื้อต่อ การผลิตรายการ เนื่องจากมีทั้งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กเล็ก และเด็กโต ซึ่งมีความแตกต่าง กันทั้งด้านความคิด และความต้องการ รวมถึงความสนใจในเรื่องราวต่าง ๆ ส่วนการ กำหนดกลุ่มเป้าหมายรอง เพื่อผลทางด้านธุรกิจในการหาผู้สนับสนุนรายการ

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า รูปแบบและเนื้อหาที่ปรากฏในรายการโดยส่วน ใหญ่ เน้นหนักไปทางเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กเล็กมากกว่าเด็กโต

รูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ

รายการอัศวินน้อย ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ทุกวันเสาร์ เวลา 7.00 - 7.30 น. พิธีกรรายการ ได้แก่ คุณเมทนี บุรณศิริ หรือนิโน้ และคุณคุณัญชล เพ็ชรประสาน หรือคุณขาว ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินรายการในห้องส่ง และคุณศรัญญา จุฎฎภัทรพงศ์ หรือคุณต่าย ทำหน้าที่ดำเนินรายการในส่วนที่เป็นการถ่ายทำนอกสถานที่

สำหรับเหตุผลที่ผู้ผลิตรายการเลือกคุณเมทนี มาเป็นพิธีกรรายการเด็กนั้น เนื่องจากความมีชื่อเสียงของคุณเมทนี ซึ่งเป็นที่ยอมรับของบรรดาผู้สนับสนุนรายการ ในขณะเดียวกันโดยส่วนตัวแล้วยังเป็นคนรักเด็ก และสามารถเข้ากับเด็กที่มาช่วยรายการได้เป็นอย่างดี ส่วนคุณคุณัญชล และคุณศรัญยานั้น ทางผู้ผลิตรายการเลือกมาเพื่อเป็นสีสันให้กับรายการ และดึงดูดความสนใจจากเด็ก (คุณจักรี นุรพาทานินทร์, สัมภาษณ์)

ในส่วนเนื้อหาของรายการอัศวินน้อยนั้น ผู้ผลิตรายการได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ช่วงด้วยกัน ประกอบด้วย ช่วงเปิดเมืองจินตนาการ ช่วงพลังสู่ความสำเร็จ ช่วงอัศวินน้อย เกม ช่วงเด็กกล้าแห่งอนาคต ช่วงอัศวินน้อยนักประดิษฐ์ ช่วงอัศวินน้อยตลุยโลกคอมพิวเตอร์ และช่วงปิดรายการ ซึ่งแต่ละช่วงของรายการมีรูปแบบ และเนื้อหาในการนำเสนอที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า ในการออกอากาศของรายการอัศวินน้อย มีการนำเสนอเนื้อหาไม่ครบทั้ง 7 ช่วง ตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าว ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้สนับสนุนรายการไม่มีการต่อสัญญาในการให้การสนับสนุนรายการ ภายหลังจากหมดสัญญากับทางรายการแล้ว จึงทำให้ทีมงานผู้ผลิตยกเลิกรายการช่วงนั้นไป และอีกประการหนึ่ง เป็นเพราะทางทีมงานผู้ผลิตได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาของรายการใหม่ตามความเหมาะสม (คุณจักรี นุรพาทานินทร์, สัมภาษณ์)

ช่วงเปิดเมืองจินตนาการ เป็นช่วงเปิดรายการที่มีการนำเสนอในรูปแบบ ละครสั้น โดยการสร้างสถานการณ์ หรือการจำลองเหตุการณ์ให้เกิดในเมืองแห่งจินตนาการ และสมมุติให้ผู้ดำเนินรายการหลักทั้ง 2 คน สวมบทบาทเป็นตัวละครต่าง ๆ โดยมีการแต่ง

ภายใต้เข้ากับบรรยากาศ และเรื่องราวที่น่าเสนอ เนื้อหาหลักที่ทางรายการนำเสนอ จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับข่าวสารสาระอันเป็นประโยชน์ และวันสำคัญต่าง ๆ รวมถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันทั่วไป

ช่วงพลังสู่ความสำเร็จ นำเสนอในรูปแบบ การบรรยายประกอบภาพ หรือการเล่าเรื่อง โดยมีนางฟ้าต่ายเป็นผู้ดำเนินรายการ ภาพที่น่าเสนอมักเป็นภาพนอกเมืองจินตนาการ โดยอาจเป็นสนามกีฬาประเภทต่าง ๆ หรือสระว่ายน้ำ และสำหรับเครื่องแต่งกายของนางฟ้าต่าย ซึ่งโดยปกติแล้ว จะเป็นชุดนางฟ้าตามจินตนาการของเด็ก ๆ แต่พบว่าในบางช่วงจะพบเห็นนางฟ้าต่ายในชุดกีฬาที่มีสัญลักษณ์ของไมโล ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้การสนับสนุนรายการในช่วงนี้ เนื้อหาหลักที่ทางรายการนำเสนอในช่วงนี้ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับกีฬาโดยตรง ในลักษณะของเกร็ดความรู้ และเรื่องที่ควรทราบเกี่ยวกับกีฬาประเภทต่าง ๆ

ช่วงอัศวินน้อยเกม นำเสนอในรูปแบบ เกมการแข่งขัน ระหว่างผู้แข่งขัน 2 ทีม ที่มีสมาชิกทีมละ 2 คน ประกอบด้วยผู้หญิง 1 คน และผู้ชายอีก 1 คน และแบ่งเป็นทีมสีเหลืองกับสีแดง โดยใช้ผ้าพันคอเป็นสัญลักษณ์ เกมที่นำมาให้เด็กแข่งขันมักเป็นเกมที่ทีมงานคิดขึ้นเอง และไม่ซ้ำกันในแต่ละสัปดาห์ โดยเน้นให้เนื้อหาของเกมมีความสอดคล้อง และต่อเนื่องกับเรื่องราวของละครสั้นที่น่าเสนอในตอนต้นรายการ

ช่วงเด็กกล้าแห่งอนาคต นำเสนอในรูปแบบ การบรรยายประกอบภาพ โดยใช้เสียงของนางฟ้าต่าย และเสียงของเด็กที่ร่วมรายการเป็นผู้บรรยาย เนื้อหาที่น่าเสนอ เป็นเรื่องราวของเด็กที่เขียนจดหมายมาร่วมรายการ โดยระบุถึงจินตนาการของตนว่าในอนาคตอยากเป็นอะไร และทางรายการได้ทำให้ฝันของเด็กเป็นจริงด้วยการจำลองสถานการณ์ให้เด็กได้ทำในสิ่งที่ฝันไว้

ช่วงอัศวินน้อยนักประดิษฐ์ นำเสนอในรูปแบบ การบรรยายประกอบภาพ คอมพิวเตอร์กราฟฟิคที่มีการเคลื่อนไหวเหมือนจริง บรรยายเสียงโดยนางฟ้าต่าย เนื้อหาที่น่าเสนอเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการสอนให้ประดิษฐ์สิ่งของ โดยเน้นของเล่นที่ทำจากวัสดุที่ใช้แล้ว เริ่มตั้งแต่การเตรียมอุปกรณ์ และขั้นตอนการทำตั้งแต่ต้นจนจบ

ช่วงชีวิตวินนัยตลยโลกคอมพิวเตอร์ นำเสนอในรูปแบบ การบรรยายประกอบ ภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิคที่มีการเคลื่อนไหวเหมือนจริง หรือเป็นภาพการ์ตูนที่มีสีสันสวยงาม บรรยายเสียงโดยนางฟ้าต่าย เนื้อหาหลักที่นำเสนอเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้ต่างๆ มีทั้งความรู้ที่เป็นหลักสูตรในชั้นเรียน และความรู้รอบตัวทั่วไปที่เด็กควรรู้ อาทิ เรื่องราว ความแปลกใหม่ สถานที่สำคัญ รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์โลก

ช่วงปิดรายการ นำเสนอในรูปแบบ การสนทนา ระหว่างผู้ดำเนินรายการหลัก เนื้อหาที่นำเสนอในช่วงนี้เป็นการสรุปเนื้อหา และเรื่องราวที่ได้นำเสนอไปแล้วตั้งแต่ต้น รวมทั้งการให้คำแนะนำ และการสั่งสอนแก่เด็กที่รับชมรายการเกี่ยวกับเรื่องของการคิด และความประพฤติ

ลักษณะเนื้อหาด้านการขัดเกลาทางสังคม

จากการศึกษารูปแบบและเนื้อหาของรายการทั้ง 7 ช่วงดังกล่าวข้างต้น พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ทั้งด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญา และด้านจิตใจดังนี้

1. การขัดเกลาด้านพฤติกรรม พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม และพฤติกรรมทางสังคม ดังนี้

1.1 การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ได้แก่ การอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยได้ปลูกฝังให้เด็กรักสัตว์น้ำ และธรรมชาติ ด้วยการสมมุติให้เมืองแห่งจินตนาการกลายเป็นชายทะเล มีคุณชาว ซึ่งแต่งชุดนักประดาน้ำ แสดงอาการรังแกสัตว์น้ำที่เป็นของเล่นพลาสติก และสมมุติให้คุณนีโนเป็นนางเงือกออกมาห้าม ด้วยการลงโทษให้ได้รับความเจ็บปวด พร้อมทั้งกล่าวตักเตือนว่า

“อย่ารังแกสัตว์น้ำ สิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติควรปล่อยให้ พวกปลา และสัตว์น้ำจะได้อยู่กันนาน ๆ “ (นำเสนอในช่วงเปิดเมืองจินตนาการ)

นอกจากนี้ ยังได้สอดแทรกการขัดเกลาอยู่ในช่วงการเล่นเกมส์สัตว์น้ำ โดยให้คู่แข่งขันใช้เบ็ดตกปลาที่เป็นของเด็กเล่น ตกสัตว์น้ำพลาสติกไปปล่อยในบ่อน้ำที่เตรียมไว้ เพื่อเป็นการช่วยไม่ให้สัตว์เหล่านั้นตาย และพิธีกรได้ให้คำแนะนำว่า

“ สัตว์น้ำถ้าไม่จำเป็นก็อย่าไปจับ เพราะมันมีประโยชน์ ทั้งเป็นอาหาร และมีประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และเวลาที่เล่นน้ำต้องอยู่ใกล้ผู้ใหญ่ จะได้คอยเตือน และป้องกันความปลอดภัย ” (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยเกม)

การเล่นตามขนบธรรมเนียมประเพณี โดยการถ่ายทอดให้รู้จักกับประเพณีวันสงกรานต์ และสอนการเล่นสาดน้ำที่ถูกต้องตามประเพณี โดยได้จำลองวรรณคดีไทยเรื่องสุดสาครมานำเสนอ สมมติให้คุณชาวเป็นสุดสาคร และขว้างลูกโป่งที่ใส่น้ำใส่พระเจ้าตา ซึ่งในที่สุดก็ถูกลงโทษให้ขว้างใส่ตัวเอง เนื่องจากเป็นการเล่นที่ผิด โดยพระเจ้าตาได้สั่งสอนว่า

“ อย่าไปแก้งคนอื่นแบบนี้ สงกรานต์เค้าต้องค่อย ๆ สาดน้ำใส่กัน หรือรดน้ำดำหัวให้มันเป็นประเพณีจึงจะน่ารัก เอน้ำใส่ขันค่อย ๆ รด อย่าเล่นอะไรแผลง ๆ ให้มันเสียประเพณี ” (นำเสนอในช่วงเปิดจินตนาการ)

นอกจากนี้ ในช่วงท้ายรายการ พิธีกรยังได้กล่าวว่า

“ หลาน ๆ ทางบ้านต้องรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีให้ดี อย่าให้เสื่อมเสีย ปีนี้เป็นปีอะเมซิ่งไทยแลนด์ เด็กต่างชาติจะรับเอาวัฒนธรรมที่ผิดไป ประเทศไทยจะเสียชื่อเสียงสงกรานต์ ค่อย ๆ เล่นรดน้ำดำหัว ไปขอพรจากผู้ใหญ่ อย่าเอน้ำโคลนสาดกัน ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

การประหยัด ได้แก่ การปลูกฝังค่านิยมเรื่องการประหยัดต่อออมแก่เด็กเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

- การประหยัดไฟฟ้า โดยสอนให้เด็กรู้จักคุณค่าของไฟฟ้า และการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด ด้วยการสมมติให้เมืองแห่งจินตนาการเป็นบ้านของคุณชาว และสร้างสถานการณ์ให้คุณชาวใช้เครื่องไฟฟ้าในบ้านจนเกิดไฟฟ้าช็อต ทำให้คุณนี่ในที่สุดสมมติให้เป็นช่างไฟต้องมาแก้ไข พร้อมทั้งตักเตือนให้ใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด โดยคุณนี่ไม่ได้พูดว่า

“ อยู่คนเดียวในบ้านทำไมใช้ไฟเยอะแยะ รู้มั๊ยว่าถ้าจะมีไฟฟ้าให้ใช้ รัฐบาลต้องไปซื้อไฟ ชื่อน้ำมาจากต่างประเทศ ถ้าเราเปิดทิ้งก็ต้องเสียค่าไฟสูง ถือว่าไม่ช่วยชาติประหยัดพลังงาน เพราะฉะนั้น ควรเลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการประหยัด ” (นำเสนอในช่วงเปิดเมืองจินตนาการ)

นอกจากนี้ ยังได้ให้เด็กร่วมกันแข่งขันเกมดับเทียน โดยให้แต่ละทีมช่วยกันดับเทียนที่ทีมงานจุดไว้ โดยให้เด็กคนหนึ่งใช้ที่มีลมพลาสติกเป่าเทียนให้ดับ และให้เด็กอีกคนหนึ่งใช้ที่คีบ คีบเทียนใส่ตะกร้า ทีมใดเก็บได้มากกว่าเป็นผู้ชนะ และหลังจากจบการแข่งขันพิธีกรได้กล่าวถึงเรื่องการใช้ไฟฟ้าว่า

“ การประหยัดเป็นสิ่งที่ดี ไฟถ้าไม่จำเป็นก็ปิดซะ เทียนแม้จะให้แสงสว่างแต่ก็มีอันตราย และไม่ควรจุดเทียนด้วยตัวเอง ให้พ่อแม่จุดให้ ไม่งั้นอาจไฟไหม้บ้านได้ ” (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยเกม)

“ ควรใช้ไฟในสิ่งที่จำเป็น ไฟฟ้ามีคุณและมีโทษด้วย ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

- การประหยัดอดออม โดยการให้เด็กแข่งขันเกมหาเหรียญบาทไปหยอดกระปุก ด้วยการให้ผู้แข่งขัน ทั้ง 2 ทีม ความหาเหรียญบาทในบ่อน้ำและบ่อแบ่งทีละเหรียญ เพื่อนำไปหยอดลงในกระปุกออมสินขนาดใหญ่ที่เตรียมไว้ พร้อมทั้งสอนให้เด็กเห็นถึงความสำคัญของการประหยัดอดออม โดยพิธีกรได้กล่าวว่า

“ เห็นมั๊ยครับว่าเงินไม่ใช้หามาได้ง่าย ๆ คุณพ่อคุณแม่กว่าจะหาเงินมาได้แต่ละครั้งลำบากมาก จริง ๆ แล้วคุณพ่อคุณแม่ต้องลำบากกว่าจะหาเงินมาให้ใช้ เพราะฉะนั้น เมื่อได้เงินมาแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การออม อะไรไม่จำเป็นก็ไม่ต้องซื้อ โตขึ้นจะได้มีเงินต้องฝึกฝนการออม ” (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยเกม)

มารยาทสังคม ได้แก่ มารยาทในการเข้าชมกีฬา โดยให้คำแนะนำเกี่ยวกับ มารยาทในการเข้าชมกีฬา ณ สนามแข่งขันว่า ผู้ชมควรปรบมือเพื่อแสดงความยินดี และ ให้กำลังใจแก่นักกีฬาทั้ง 2 ฝ่าย รวมทั้งไม่ส่งเสียงฮาวาแสดงความไม่พอใจ และไม่ทำให้เกิดการแตกแยกระหว่างผู้แข่งขัน นอกจากนี้ จะต้องปฏิบัติตามกฎของสนามกีฬาอย่างเคร่งครัด (นำเสนอในช่วงหลังสู่อากาศ)

1.2 พฤติกรรมทางสังคมที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ พฤติกรรมการฝึกความจำ โดยให้ผู้แข่งขันทั้ง 2 ทีมช่วยกันจำสิ่งของที่อยู่บนโต๊ะของตัวเอง ก่อนที่ทีมงานจะนำลงไปปะปนกับของอื่น ๆ และให้เด็กช่วยกันหาสิ่งของดังกล่าวกลับมาให้ครบ และหลังจากจบการแข่งขันแล้ว พิธีกรได้กล่าวว่า

“ การเริ่มต้นจำที่ดี ควรเริ่มจากสิ่งที่จำง่าย และมีจำนวนน้อยก่อน ” (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยเกม)

พฤติกรรมกรรมการฝึกฝน โดยการให้เด็กที่เข้าแข่งขันเกม ทั้ง 2 ทีม แข่งกันแคะขนมถ้วยใส่ในกระถางใบตองที่เตรียมไว้ โดยกำหนดให้ใส่กระถางละ 4 ถ้วย ทีมใดแคะได้มากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ และหลังจบการแข่งขันแล้วพิธีกรได้กล่าวว่า

“ อะไรที่บางทีดูเหมือนง่าย แต่ก็ไม่ง่าย เวลาทำอะไรต้องมีความตั้งใจ แล้วสิ่งที่ออกมาจะเป็นผลดีตามมา ต้องฝึกหัดตัวเอง จะได้เป็นคนที่มีความสามารถในอนาคต ” (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยเกม)

นอกจากนี้ ยังได้ให้คำแนะนำ ในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกฝนกีฬาว่า

“ อย่าลืมนักกีฬาที่ชื่นชอบเป็นประจำ พี่นางฟ้ารับรองว่าความฝึมน้อยๆ เป็นนักกีฬาก็ทำได้ไม่ยาก ” (นำเสนอในช่วงเด็กกล้าแห่งอนาคต)

2. การขัดเกลาด้านสติปัญญา พบว่ามีการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ทั้งความรู้ในเชิงวิชาการ ความรู้ทั่วไป และทักษะความรู้ต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความรู้ในเชิงวิชาการ ได้แก่ ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ได้ปลูกฝังให้เด็กแรกกรคำนวณ และสนใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการคำนวณว่า จะต้องนำมาใช้ในชีวิตประจำวันในอนาคต โดยทางรายการได้จำลองเมืองแห่งจินตนาการให้เป็นห้องเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ให้คุณนี่โน้ เป็นครูสอนคณิตศาสตร์ และให้เด็กที่ร่วมรายการช่วยกันตอบคำถามการบวกเลข เด็กที่สามารถตอบคำถามได้ จะได้รับการชมเชย และเสียงปรบมือ

ในขณะเดียวกันก็ให้คุณชาว ผู้ดำเนินรายการอีกคน ปรากฏตัวออกมาในฐานะปีศาจเกลียดตัวเลข โดยให้แต่งชุดควาย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของคนโง่ ที่ไม่ชอบการคำนวณ มาสร้างความรำคาญ แต่ในที่สุดก็ได้รับการลงโทษ โดยการตักเตือน ทั้งนี้ คุณนี่โน้ ได้เน้นคำพูดประโยคที่ว่า

“ เด็ก ๆ ต้องรู้จักใช้ตัวเลขกันทั้งนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างในอนาคตจะต้องมีการใช้การคำนวณกันทั้งนั้น ชีวิตประจำวันการจ่ายเงินการทอนเงิน ก็ต้องใช้การคำนวณทั้งนั้น ” (นำเสนอในช่วงเปิดเมืองจินตนาการ)

นอกจากนี้ ยังได้ให้เด็กร่วมรายการ แข่งขันบวก และลบเลขจากโจทย์ที่ตั้งไว้บนกระดาน แล้วหาคำตอบจากกระดาษที่เขียนตัวเลขค่านำอยู่ทีพื้นมาติดบนกระดาน ทีมที่หาได้เร็วและถูกต้องเป็นผู้ชนะ และหลังจบการแข่งขันแล้วพิธีกรได้ให้คำแนะนำว่า

“ การคำนวณไม่ใช่เรื่องยาก เป็นเรื่องง่ายถ้ามีความตั้งใจ และสร้างความเข้าใจ ก็จะเก่งได้ ลองเริ่มจากนิ้วมือชูขึ้นมา 10 นิ้ว เขาออกไป 3 นิ้ว เหลือเท่าไร? ง่ายมาก ลองไปฝึกกันดู หวังว่าน้องเมืองอัศวินจะรัก และเก่งการคำนวณ ” (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยเกม)

“ อย่าอายถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ รีบไปหาคุณครูหรือเพื่อนที่รู้ ทุกสิ่งในอนาคตการคำนวณนั้นสำคัญอย่าทิ้ง ภาษาก็เป็นสิ่งที่ดี คำนวณก็ดี ต้องสนุกกับมัน ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

ความรู้ด้านภาษา ให้ความเกี่ยวกับเรื่องภาษาอังกฤษ สอนให้เด็กรู้จักคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามตัวอักษร A B C D E ฯลฯ โดยเรียนกับตุ๊กตาดูที่เป็นตัวการ์ตูนในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสอนให้เด็กฝึกหัดนับเลขเป็นภาษาอังกฤษ โดยมีตัวการ์ตูนเป็นสัญลักษณ์แทนตัวเลข (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยตลุยโลกคอมพิวเตอร์)

และให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาเบล โดยสอนให้เด็กได้รู้จักอักษรเบล ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้สำหรับคนตาบอด ด้วยการเปรียบเทียบกับตัวอักษรในภาษาอังกฤษ และผลเป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษ (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยตลุยโลกคอมพิวเตอร์)

ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติโลกได้พิภพ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับใต้พื้นโลก ว่าเกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ การเกิดแผ่นดินไหว ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใต้พื้นดิน โดยอาศัยระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงเป็นเวลานาน (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยตลุยโลกคอมพิวเตอร์)

และ**ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์** ได้แก่ เกมคอมพิวเตอร์ โดยการแนะนำเครื่องเล่นคอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ พร้อมทั้งสาธิตโปรแกรมการเล่น และเน้นให้เด็กเห็นถึงความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ว่ามีมากมาย และสามารถเสริมทักษะให้กับผู้เล่นได้ โดยพิธีกรได้กล่าวว่า

“ **โลกคอมพิวเตอร์เป็นโลกที่ให้ความรู้มากมาย ลองหาเวลาว่างไปศึกษา** ” (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยตลุยโลกคอมพิวเตอร์)

ความรู้ทั่วไป ได้แก่ กิจกรรมทางสังคม โดยการถ่ายทอดภาพกิจกรรมงานไมโลเหรียญทอง พลังใจไทยทำได้ ซึ่งเป็นงานที่เจ้าของผลิตภัณฑ์ไมโล ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรายการได้จัดขึ้น เพื่อให้เด็กทั่วประเทศเขียนข้อความที่ให้กำลังใจนักกีฬาของไทยลงในเหรียญทองที่เตรียมไว้ และจะนำไปมอบให้กับนักกีฬาของไทยในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ที่จะมีขึ้น ทำให้เด็กได้รับรู้ และเห็นกิจกรรมทางสังคมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานเอกชน

2.2 ทักษะความรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ *การกีฬา* โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับกีฬาในเรื่องของ

- การวอร์มอัพร่างกายก่อนการเล่นน้ำ โดยพืนางฟ้าตายได้ให้คำแนะนำ พร้อมสาธิตท่าทางการวอร์มอัพร่างกายที่ถูกวิธี พร้อมให้คำแนะนำแก่เด็กที่รับชมรายการว่า จะต้องมีการวอร์มร่างกายก่อนออกกำลังกายเสมอ แต่อย่าหักโหมจนเกินไป เพราะอาจทำให้บาดเจ็บได้ (นำเสนอในช่วงหลังสุดความสำเร็จ)

- การว่ายน้ำเบื้องต้น สอนให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องของรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับการว่ายน้ำ โดยเน้นเรื่องความปลอดภัยทางน้ำ และระเบียบการใช้สระ คือ ให้สังเกตดูสีผิวน้ำ ถ้าเป็นสีจางน้ำจะตื้น ถ้าเป็นสีเข้ม น้ำจะลึก และต้องไม่วิ่งขณะเท้าเปียก ต้องอาบน้ำก่อนลงสระ และนักว่ายน้ำทั้งชายและหญิง จะต้องใส่ชุดพร้อมอุปกรณ์ที่กำหนดไว้ (นำเสนอในช่วงหลังสุดความสำเร็จ)

- เทคนิคการว่ายน้ำ นำเสนอความต้องการของเด็ก ที่ต้องการเป็นนักกีฬาว่ายน้ำ พร้อมทั้งให้เด็กคนดังกล่าวอธิบาย และสาธิตถึงการว่ายน้ำที่ดี ว่าการที่จะเป็นนักว่ายน้ำที่ดีจะต้องทำอย่างไรบ้าง อาทิ ต้องขยันฝึกซ้อมอยู่เสมอ ต้องวอร์มร่างกายก่อนว่ายน้ำทุกครั้ง เทคนิคการว่ายน้ำท่าฟรีสไตล์ต้องเตะขาแรง ๆ ตามองไปข้างหน้า และเทคนิคการดำน้ำให้ได้นาน ๆ ต้องกลั้นหายใจแล้วปล่อยออกทางจมูก (นำเสนอในช่วงเด็กกล้าแห่งอนาคต)

- การแต่งกาย และอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยในการแข่งขันกีฬาบอลเลย์บอล สอนให้เด็กได้รู้จักมารยาทที่สำคัญในการรับชมกีฬาบอลเลย์บอลว่า ไม่ควรแสดงอาการก้าวร้าวใส่คู่ต่อสู้เวลาที่ทีมของตนได้คะแนน พร้อมยกตัวอย่างการแต่งกายที่ถูกต้อง รวมทั้งแนะนำการใช้อุปกรณ์เพื่อป้องกันความปลอดภัย ได้แก่ การใส่สนับเข่า และการพันนิ้วมือด้วยพลาสติกใส และได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในการเล่น ควรออกกำลังกายให้เพียงพอก่อนการเล่น และระวังการปะทะกัน โดยเฉพาะการพุ่งตัวรับลูกบอล (นำเสนอในช่วงหลังสุดความสำเร็จ)

ทักษะการประดิษฐ์สิ่งของ โดยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่อง การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ และของเล่นที่ทำจากวัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุที่หาได้ไม่ยาก เป็น การปลูกฝังให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยพบว่ามี การสอนให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- เครื่องประดับแสนอร่อย สอนให้เด็กประดิษฐ์แหวนที่ทำด้วยขนม และลูกกวาด โดยทางรายการเน้นให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการในการจัดวางรูปแบบให้ สวยงาม และเน้นเรื่องการประหยัด ด้วยการมอบเป็นของขวัญให้กับเพื่อน ๆ แทนการซื้อ ของที่มีราคาแพง (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยนักประดิษฐ์)

- จรวดอวกาศ สอนให้เด็กประดิษฐ์ของเล่นจากวัสดุที่เหลือใช้ โดยใช้กล่อง กระดาษเปล่า มาติดกระดาษสี ติดเชือก และถ้วย เพื่อเป็นจรวดอวกาศติดหลังเล่นกับ เพื่อน ๆ โดยนางฟ้าตายได้เน้นให้เด็กเห็นความสำคัญของวัสดุที่เหลือใช้ว่า

“ การเอาของที่ใช้แล้วมาใช้อีกเป็นสิ่งที่ดี ไม่ต้องซื้อของเล่น ไม่ต้องเสียเงิน ”
(นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยนักประดิษฐ์)

- บ้านโคมไฟ สอนให้เด็กนำกล่องนมที่ใช้แล้วมาตัดเป็นรูปร่างบ้าน มีประตู หน้าต่าง ติดด้วยกระดาษสี และนำไฟฉายมาสองเป็นโคมไฟ (นำเสนอในช่วงอัศวินน้อยนัก ประดิษฐ์)

ทักษะด้านอาชีพ ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ดังนี้

- หมอรักษาคนไข้ โดยการจำลองความไฝ่ฝันของเด็กที่อยากจะเป็นคุณหมอ รักษาคนป่วย ด้วยการสมมุติให้เด็กเป็นคุณหมอ ใส่เสื้อผ้าเลียนแบบหมอ และสมมุติเด็ก อีกคนหนึ่งเป็นคนไข้มานอนให้หมอรักษาอาการ (นำเสนอในช่วงเด็กกล้าแห่งอนาคต)

- หมอฟัน เด็กที่อยากเป็นหมอฟันก็จะได้รับการปฏิบัติคล้ายกับคนที่อยากเป็น หมอ คือมีการสมมุติสถานการณ์ให้ตรวจรักษาฟันคนไข้ ในขณะที่เด็กอีกหนึ่งหนึ่งซึ่งมี ความไฝ่ฝันว่าอยากเป็นหมอฟันเช่นเดียวกัน ทางรายการได้ให้มาสาธิตวิธีการแปรงฟันที่

ถูกวิธี พร้อมให้พูดชักชวนเพื่อน ๆ ให้รักษาสุขภาพฟันให้ดี (นำเสนอในช่วงเด็กกล้าแห่งอนาคต)

3. การขัดเกลาด้านจิตใจ พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าทางสังคม ในเรื่องศีลธรรมโดยสอนให้เด็กไม่ลักขโมย หรือไม่หยิบของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต นำเสนอเนื้อหาโดยจำลองเมืองแห่งจินตนาการให้เป็นบ้านหลังหนึ่ง และสมมุติให้คุณชาวแอนเข้าไปในบ้านของคนอื่น และหยิบสิ่งของต่าง ๆ ในขณะที่เจ้าของบ้านไม่อยู่ โดยสมมุติให้คุณนี่โนเป็นนักสืบที่ติดตามคนร้าย ซึ่งในที่สุดก็สามารถจับตัวคนร้ายได้ และนำตัวไปลงโทษ โดยการผูกโซ่ตรวนเหมือนนักโทษในเรือนจำ พร้อมกล่าวตักเตือนหัวขโมยว่า

“ การหยิบของของคนอื่น ต้องขออนุญาตเจ้าของเสียก่อน ถ้าขโมยของที่รักแล้วมีคนมาหยิบไปจะชอบมั๊ย ต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เพราะฉะนั้นต้องถูกลงโทษด้วยการใส่โซ่ตรวน ” (นำเสนอในช่วงเปิดเมืองจินตนาการ)

“ การขโมยของเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราจะไม่สบายใจ คนที่ถูกขโมยก็จะเป็นทุกข์ด้วย ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

จะเห็นได้ว่า ผู้ผลิตรายการอัศวินน้อย ได้ให้การขัดเกลาทางสังคมแก่เด็กในทุกด้าน ทั้งทางด้านจิตใจ สติปัญญา และด้านพฤติกรรม โดยสอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของรายการทุกช่วง และให้การขัดเกลาในลักษณะของการถ่ายทอด การปลูกฝัง และการอบรมสั่งสอน โดยทำหน้าที่แทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

นอกจากนี้ ทางรายการยังให้การขัดเกลาแก่เด็กเกี่ยวกับการให้รางวัลและการลงโทษ โดยมีทั้งการลงโทษทางกาย เช่น การล่ามโซ่ตรวน การทำให้ได้รับความเจ็บปวด และการลงโทษทางใจ เช่น การตำหนิ ในขณะที่เดียวกัน ก็มีการให้รางวัล ซึ่งมีทั้งรางวัลที่จับต้องได้ ได้แก่ เงิน ของเล่น และรางวัลที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ คำชมเชย และเสียงปรบมือ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตรายการได้เน้นการขัดเกลาทางสังคม ด้านสติปัญญา และพฤติกรรมมากกว่าการขัดเกลาทางสังคม ด้านจิตใจ ทั้งนี้ เพราะเนื้อหาโดยรวมของรายการเน้นการนำเสนอเรื่องราวที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กเล็กมากกว่าเด็กโต ถึงแม้ผู้ผลิตรายการจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กโตไว้ด้วยก็ตาม

ดังนั้น เนื้อหาที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมที่สอดแทรกให้กับเด็ก จึงมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอด้วย โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปลูกฝังความรู้ และทักษะความชำนาญเฉพาะทาง รวมถึงการปลูกฝังพฤติกรรมเกี่ยวกับบรรทัดฐานของสังคมให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินกว่าที่เด็กจะทำความเข้าใจ และยอมรับ แต่สำหรับเรื่องราวที่เป็นการขัดเกลาทางสังคม ด้านจิตใจนั้น อาจเป็นเรื่องยากเกินกว่าที่เด็กจะเข้าใจ และรับรู้ได้ โดยเฉพาะสำหรับผู้ผลิตรายการ อาจจะเป็นการยากที่จะสอดแทรกเรื่องราวที่เป็นนามธรรมผ่านเนื้อหาของรายการในรูปแบบที่กำหนดไว้ได้

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการกล้าคิดกล้าทำ

นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต

รายการกล้าคิดกล้าทำ ผลิตรายการโดย บริษัท ตะวันฉาน จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานในการผลิตรายการโทรทัศน์เพียงรายการเดียว โดยมีคุณอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง และคุณอุทัย วงศ์ไวยสุวรรณ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนในการจัดตั้ง และการบริหารงาน

นโยบายในการผลิตรายการกล้าคิดกล้าทำนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบริษัท โดยในอดีตก่อนที่จะมาผลิตรายการกล้าคิดกล้าทำ บริษัทได้ผลิตรายการประเภททอล์คโชว์ ใช้ชื่อรายการว่า เกร็ดชีวิตคนดัง แต่เนื่องจากรายการดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งในแง่ของผู้ชม และผู้สนับสนุนรายการ นอกจากนี้ ยังถูกทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เลื่อนเวลาการออกอากาศจากช่วงเวลากลางคืน มาอยู่ในช่วงเย็น ซึ่งบริษัทเห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมกับรายการสำหรับเด็ก จึงได้เปลี่ยนมาผลิตรายการกล้าคิดกล้าทำในที่สุด (คุณวรรณวิมล ธาระเขตต์ , สัมภาษณ์)

การดำเนินงานด้านการผลิตรายการ อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานบริษัทซึ่งมีอยู่เพียง 2 คน คือ คุณวรรณวิมล ธาระเขตต์ ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นผู้รับผิดชอบงานหลักของบริษัท และผู้ช่วยอีก 1 คน ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานด้านต่าง ๆ โดยทั้งคุณอรุณโรจน์ และคุณอุทัยวรรณ จะเป็นเพียงที่ปรึกษา และคอยให้คำแนะนำเป็นบางครั้งเท่านั้น (คุณวรรณวิมล ธาระเขตต์ , สัมภาษณ์)

เนื่องจากบริษัท ตะวันฉาน จำกัด เป็นบริษัทขนาดเล็ก และมีผลงาน คือ รายการกล้าคิดกล้าทำ เพียงรายการเดียวเท่านั้น ดังนั้น ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน พนักงานจะรับผิดชอบเฉพาะขั้นตอนการเตรียมการผลิตเท่านั้น ส่วนขั้นตอนการถ่ายทำ บริษัทได้เช่าเครื่องมือ อุปกรณ์ และบุคลากรจากภายนอกมารับผิดชอบการถ่ายทำ และการตัดต่อ โดยพนักงานของบริษัทเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน

ต้นทุนในการผลิตรายการ จะมีเพียงรายได้ที่มาจากการขายโฆษณาในรายการกล้าคิดกล้าทำ แต่เนื่องจากรายการดังกล่าวเป็นรายการที่มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก จึงทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้สนับสนุนรายการมากนัก อีกทั้งการที่บริษัทเป็นเพียงผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ขนาดเล็ก จึงทำให้ไม่มีอำนาจในการต่อรองกับผู้สนับสนุนรายการ และด้วยเหตุผลนี้ได้ส่งผลกระทบต่อรายการกล้าคิดกล้าทำ ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ และเนื้อหาของรายการอยู่เสมอ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สนับสนุนรายการ (คุณวรรณวิมล ธาระเชตต์, สัมภาษณ์)

วัตถุประสงค์ของการผลิตรายการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก และการสร้างความฝันและจินตนาการของเด็กให้เป็นความจริง ไม่ว่าจะเป็นการพบปะและสัมผัสกับบุคคลที่มีชื่อเสียง การเข้าชมในสิ่งที่ไม่เคยได้รับชม หรือการทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ

กลุ่มเป้าหมายของรายการกล้าคิดกล้าทำ ผู้ผลิตรายการได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ ว่าเป็นเด็กวัย 6 - 16 ปี และกลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ ผู้ปกครองที่ต้องการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการของเด็ก

รูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ

รายการกล้าคิดกล้าทำ ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 17.15 - 18.00 น. พิธีกรรายการ ได้แก่ คุณอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง ซึ่งเป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะที่เป็นผู้ใหญ่ใจดี มีความอ่อนโยน และเป็นกันเองกับเด็ก

การที่คุณอรุณโรจน์รับหน้าที่พิธีกรของรายการ เนื่องจากคุณอรุณโรจน์ เป็นทั้งเจ้าของรายการ และเป็นหนึ่งในทีมงานผู้ผลิต อีกทั้งยังเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ทางด้านงานพิธีกรให้กับรายการอื่น ๆ มากหลายรายการ เพราะฉะนั้นจึงเป็นการง่ายในการดำเนินงาน และการประสานงานให้กับรายการของตัวเอง นอกจากนี้ ยังมีชื่อเสียงซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้สนับสนุนรายการอีกด้วย

ผู้ผลิตรายการได้แบ่งเนื้อหาของรายการกล้าคิดกล้าทำ ออกเป็น 6 ช่วง ได้แก่ ช่วงเปิดรายการ ช่วงสานจินตนาการ ช่วงตะลุยต่างแดนกับตุ้มตาม ช่วงถนนปลอดภัย ช่วงโรงเรียนของเรา และช่วงปิดรายการ ซึ่งแต่ละช่วงของรายการมีรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

ช่วงเปิดรายการ นำเสนอในรูปแบบ การสนทนาระหว่างพิธีกรกับผู้รับชมรายการ เนื้อหาที่นำเสนอในช่วงนี้ พิธีกรจะพูดถึงเรื่องราวที่จะนำมาเสนอ รวมทั้งตัวอย่างของแต่ละช่วง หรือเป็นการพูดเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าสู่รายการในช่วงสานจินตนาการ หรือการแนะนำเด็กที่มาร่วมรายการ

ช่วงสานจินตนาการ นำเสนอในรูปแบบ การสัมภาษณ์พูดคุย และการสาธิตการประดิษฐ์สิ่งของ หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเด็กที่ร่วมรายการ และแขกรับเชิญที่มาเป็นผู้สาธิต เนื้อหาที่นำเสนอในช่วงนี้ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับขั้นตอนในการประดิษฐ์สิ่งของ หรือการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงเทคนิควิธีการทำ

ช่วงตะลุยต่างแดนกับตุ้มตาม นำเสนอในรูปแบบ สารคดีสั้น โดยนำเสนอภาพการไปท่องเที่ยวสถานที่สำคัญ ๆ ในต่างประเทศของผู้ดำเนินรายการ และเด็กที่ร่วมรายการ เนื้อหาที่นำเสนอเป็นการนำชมสถานที่ที่สำคัญของต่างประเทศ รวมถึงเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ

ช่วงถนนปลอดภัย นำเสนอในรูปแบบ สารคดีสั้น โดยใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิคสร้างภาพเคลื่อนไหวที่เหมือนจริง และมีสีสันสวยงาม เนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ รวมทั้งหลักการที่ถูกต้องในการขับขี่รถจักรยานยนต์ให้ปลอดภัย

ช่วงโรงเรียนของเรา นำเสนอในรูปแบบ สารคดีสั้น โดยนำเสนอภาพสถานที่ และกิจกรรมของโรงเรียนในระดับประถมศึกษา เนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนในระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ ตามโครงการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ช่วงปิดรายการ นำเสนอในรูปแบบ การสนทนากับผู้รับชมรายการ เนื้อหาที่นำเสนอจะเป็นการสรุปเรื่องราว และเนื้อหาที่ได้นำเสนอในรายการ หรือเป็นการฝากข้อคิด คำแนะนำต่าง ๆ ให้แก่ผู้ชมรายการ

ลักษณะเนื้อหาด้านการขัดเกลาทางสังคม

จากการศึกษารูปแบบและเนื้อหารายการ ทั้ง 6 ช่วง พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ทางด้านพฤติกรรม และสติปัญญา ดังนี้

1. การขัดเกลาด้านพฤติกรรม พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม การแสดงออกซึ่งบทบาททางสังคม และพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ได้แก่ เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยการนำเสนอภาพต้นไม้ ป่าไม้ และได้ขึ้นข้อความเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมไว้ว่า

“ ธรรมชาติสร้างชีวิต มนุษย์เป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลาย ทำอย่างไรธรรมชาติจึงจะสวยงามดงามตลอดไป ขอฝากความหวังไว้ที่เยาวชน ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

“ พี่นึกหวังว่าน้อง ๆ จะมีสำนึกในการรัก และหวงแหนธรรมชาติ ลองไปเที่ยวเขาใหญ่ดูจะทำให้รู้สึกสดชื่น ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอภาพการเที่ยวป่าของพิธีกร และเด็กร่วมรายการ ที่มีการพูดคุยกันถึงเรื่องวิธีการดูแลรักษาธรรมชาติ ป่าไม้ และสัตว์ป่า โดยเน้นไม่ให้เหยียบต้นไม้ ต้นเล็ก ๆ และไม่ทำร้ายสัตว์ป่า ไม่นำสัตว์ป่ามาเลี้ยงที่บ้าน (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

การปฏิบัติตามกฎจราจร โดยการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับกฎจราจร และข้อควรปฏิบัติในการขับขี่รถจักรยานยนต์ ดังนี้

- การขับขี่จักรยานยนต์บนถนน ให้คำแนะนำในการขับรถจักรยานยนต์ว่าควรรู้หลักการขับขี่ที่ถูกต้อง และเคารพกฎจราจร รวมทั้งเตรียมป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ (นำเสนอในช่วงถนนปลอดภัย)

- หลักการขับขี่ให้ปลอดภัยบริเวณสี่แยกสัญญาณไฟจราจร ให้คำแนะนำว่าควรหยุด หรือลดความเร็ว และระวังรถคันอื่นที่อาจพุ่งออกมาจากมุมที่มองไม่เห็น (นำเสนอในช่วงถนนปลอดภัย)

- หลักการขับขี่ให้ปลอดภัยบนถนนเส้นทางผ่านอุโมงค์ แนะนำให้เปิดไฟหน้ารถ และสังเกตป้ายจราจร และหากขับรถลงเนินให้ใช้เกียร์ต่ำ พร้อมแนะนำให้ระวังอุบัติเหตุในกรณีที่ขับขี่รถชิดเกาะกลางถนนว่า อาจมีรถด้านซ้ายมือวิ่งตัดหน้าได้ (นำเสนอในช่วงถนนปลอดภัย)

- หลักการขับขี่ให้ปลอดภัยบริเวณจุดตัดทางแยกที่มีหลายช่อง แนะนำให้ขับรถชิดขอบซ้าย และให้ระวังบริเวณที่เป็นปั้มน้ำมัน และร้านขายของ เพราะอาจมีรถเลี้ยวออกมาอย่างกะทันหัน (นำเสนอในช่วงถนนปลอดภัย)

- หลักการขับขี่ให้ปลอดภัยบนถนนโล่ง แนะนำให้ระวังเพราะอาจมีรถสวนมา และมีแรงลมปะทะรถจนเสียการทรงตัว และในกรณีที่ขับรถตามหลังรถคันอื่น ควรรักษาระยะห่างระหว่างรถ เพื่อไม่ให้เกิดการชนท้ายหากรถคันหน้าเบรคกะทันหัน และให้สังเกตสถานการณ์เบื้องต้นหน้าตลอดเวลา (นำเสนอในช่วงถนนปลอดภัย)

- หลักการขับขี่ให้ปลอดภัยบนเส้นทางที่มีมุมอับ แนะนำให้ขับรถชิดขอบซ้ายมือ และหากขับที่รถผ่าน 3 แยกที่มีรถเลี้ยวขวาออกจากซอย ควรระวังรถที่จะวิ่งออกมาจากมุมที่มองไม่เห็นของรถที่กำลังเลี้ยว และควรตรวจสอบความปลอดภัยด้วยการหยุดรถชั่วคราว หรือชะลอความเร็ว (นำเสนอในช่วงถนนปลอดภัย)

- หลักการขับซีให้ปลอดภัยในการไต่เนิน แนะนำให้ใช้เกียร์ต่ำ และควบคุมแฮนด์เตอร์ให้กระชับ แต่ในเวลาขับที่ปกติควรขับชิดขอบซ้าย (นำเสนอในช่วงถนนปลอดภัย)

การประหยัด ได้แก่ การปลุกฝังให้เด็กรู้จักการประหยัดในเรื่องการฉลองเทศกาล โดยถ่ายทอดผ่านพิธีกรรายการ ดังนี้

“ น้อง ๆ คะ ช่วงนี้เป็นช่วงเทศกาลคริสต์มาส และใกล้ขึ้นปีใหม่แล้ว การฉลองที่ถูกต้องในปีนี้เป็นเราจะเน้นการประหยัดกัน ถ้าน้อง ๆ ทำของฉลองกันเองในบ้านโดยไม่ต้องออกไปซื้อ น่าจะเป็นสิ่งที่ดี ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

“ พงษ์นี้วันลอยกระทง หวังว่าน้อง ๆ จะมีความสุข อย่าลืมสิ่งที่ควรทำในเวลานี้ คือ เล่นการลอยกระทงอย่างปลอดภัยและประหยัด ในขณะที่บ้านเมืองของเราต้องการความร่วมมือร่วมใจจากคนไทยทุกคน น้องมีส่วนช่วยคุณพ่อคุณแม่ประหยัดได้ และช่วยประเทศได้เช่นกัน ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

“ เรื่องการทำขนมรับประทานเองที่บ้านเป็นสิ่งที่ดี เหมาะสำหรับยุคประหยัด ในช่วงเทศกาล อย่าไปซื้อของฟุ่มเฟือย ถ้าทำเองได้ก็ทำ หรือลดปริมาณลง เพราะเราต้องช่วยชาติประหยัดให้มากในช่วงนี้ หรือถ้าจำเป็นต้องใช้สิ่งต่างก็ซื้อของที่ผลิตในประเทศไทย ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

การให้ของขวัญในช่วงเทศกาล โดยการปลุกฝังถึงการให้ของขวัญ และสิ่งที่เหมาะสมในเทศกาลวันแม่ โดยพิธีกรได้กล่าวว่า

“ ทุกคนคงเตรียมของขวัญในวันแม่แล้ว จะเป็นอะไรก็ได้ พวงมาลัยก็น่าจะพอ หรือไปกราบที่ตักก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

1.2 การแสดงออกซึ่งบทบาททางสังคม ได้แก่ การปลุกฝังให้เด็กรู้จักการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสถานภาพของตน โดยการยกตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การเป็นลูก ของเด็กต่างจังหวัด ดังนี้

“ การใช้ชีวิตในชนบท ไม่ใช่เรียนหนังสือแล้วกลับมาเล่นอย่างเดียว แต่ต้องช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน แล้วมาสานกระติบเพื่อหารายได้เข้าครอบครัว ” (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

1.3 พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ การกล้าแสดงออก ส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงออกทั้งทางความคิด และการกระทำ โดยพิธีกรได้กล่าวว่า

“ ยังมีเรื่องที่น่าสนใจอีกมากมาย ขอให้เขียนจดหมายเข้ามาแจ้งรายการ ว่าสนใจเรื่องอะไร ทางรายการจะพาไปถึงที่ ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

นอกจากนี้ ยังได้ปลุกฝังให้มีการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

“ ช่วงนี้อากาศเริ่มเย็นแล้วดูแลรักษาสุขภาพด้วย เรื่องการเรียนตอนนี้เปิดเทอมแล้ว ตั้งใจเรียน ขยันเรียนหนังสือ และเป็นเด็กดีของพ่อแม่ ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

“ ขอให้ทุกคนเป็นเด็กดี ตั้งใจเรียนหนังสือ เป็นของขวัญที่ดีของพ่อแม่ ” (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

“ ถ้าน้อง ๆ หนักงานคิดไปด้วยตนเอง จะเป็นของขวัญให้คนรักที่มีคุณค่ามหาศาล ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

“ ช่วงนี้อากาศเปลี่ยนแปลงระวังสุขภาพด้วย ” (นำเสนอในช่วงปิดรายการ)

2. การขีดเส้นด้านสติปัญญา พบว่า มีการให้ความรู้ ทั้งที่เป็นความรู้ในเชิงวิชาการ และความรู้ทั่วไป รวมทั้งทักษะต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความรู้ในเชิงวิชาการ ทางด้านสังคมศาสตร์ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศญี่ปุ่น ด้วยการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ โตเกียวดิสนีย์แลนด์ และย่านการค้าฮาราจุกุ และวัฒนธรรมการชงชา รวมทั้งวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่น โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น (นำเสนอในช่วงตุลยต่างแดนกับตุ้มตาม)

ความรู้ด้านภาษา โดยการนำเสนอภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนในโรงเรียนวัดคลองยอ จังหวัดสงขลา พร้อมสอดแทรกข้อความที่เน้นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่า

“ ภาษาอังกฤษจะเข้ามามีบทบาทในอนาคต เพราะเป็นโลกยุคข่าวสาร ทำให้ติดต่อกันได้ตลอดเวลา ” (นำเสนอในช่วงโรงเรียนของเรา)

ความรู้ทั่วไป ได้แก่ การนำเสนอกิจกรรมทางสังคม โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดงานแบนด์นักร้องและจิตรกรน้อย ด้วยการนำเสนอภาพกิจกรรม สิ่งประดิษฐ์ และเครื่องเล่นภายในงานดังกล่าว มีทั้งการทำขนมลูกชุบ การปั้นพลาสเตอร์ การแต่งหน้าเค้ก การทำนบกบินได้ การทำกังหันลม การทำโทนสีภาพถ่าย รวมถึงการแสดงบนเวที (นำเสนอในช่วงสานจินตนาการ)

กิจกรรมทางการศึกษา โดยการถ่ายทอดกิจกรรมที่โรงเรียนระดับประถมศึกษาได้จัดขึ้น ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน โดยการนำเสนอภาพการปรับปรุง และพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความทันสมัย และเอื้อต่อการเรียนการสอน (นำเสนอในช่วงโรงเรียนของเรา)

- โครงการเกษตรปลอดสารพิษ โดยการนำเสนอโครงการเกษตรของโรงเรียน ที่เน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง เพื่อนำรายได้เข้าโรงเรียนเป็นทุนอาหารกลางวัน และเป็นทุนการศึกษา และเพื่อขยายผลสู่ชุมชน นำเสนอในช่วงโรงเรียนของเรา)

นอกจากนี้ พบว่า มีการถ่ายทอดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องแก้ว และของเล่นสมัยโบราณ โดยผ่านการพูดคุยของพิธีกร ดังนี้

“ ย้อนหลังไป 3 พันกว่าปี ประเทศอียิปต์เป็นผู้นำในการเป่าแก้ว เพื่อเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน ปัจจุบันเครื่องแก้วได้กลายเป็นเครื่องประดับที่มีค่า และมีราคาแพง ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

“ ถ้าคิดถึงของเล่นในปัจจุบันน้อง ๆ คิดถึงอะไร แต่ถ้าย้อนกลับไปในอดีต คนในสมัยนั้นเค้าเอาของในชีวิตประจำวันมาเล่นกัน เช่น ม้าก้านกล้วย การปั้นดินเหนียวเป็นรูปสัตว์ แต่ปัจจุบัน สิ่งของเหล่านี้ได้กลายมาเป็นของที่ระลึก และสัญลักษณ์ประจำชาติ โดยศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ได้ฝึกชาวบ้าน ชาวไร่ เพื่อให้หารายได้ ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

2.2 ทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการประดิษฐ์สิ่งของ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ตั้งแต่การเตรียมอุปกรณ์ และวิธีการทำทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นความต้องการของเด็กร่วมรายการ ที่พบมีดังนี้

- การทำโมบายไม้ ให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน และวิธีการทำโมบายจากไม้ เพื่อนำไปมอบเป็นของที่ระลึกให้กับแม่ เนื่องในโอกาสวันแม่แห่งชาติ มีการแนะนำเทคนิคการเลื่อยไม้ การลงสี และการประกอบเป็นโมบาย (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

- การเป่าแก้ว ให้ความรู้เรื่องการเป่าแก้ว โดยการแนะนำให้รู้จัก อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการทำ อาทิ การเชื่อมแก้ว การทำเป็นรูปทรงกลม พร้อมให้คำแนะนำเรื่องอันตรายที่อาจได้รับ (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

- การปั้นตุ๊กตาชาววัง ให้ความรู้เรื่องการปั้นตุ๊กตาชาววัง ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมดินเหนียว วิธีการปั้น และการประกอบเป็นตัวคนในอริยาบทต่าง ๆ การลงสี และเทคนิคการแก้ไขในกรณีทาสีเลอะ (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

- การสานกระติบข้าว ให้ความรู้เรื่องการสานกระติบข้าวเหนียวของชาวอีสาน ตั้งแต่การเริ่มต้นขึ้นลาย ความแตกต่างของลาย จนถึงการประกอบเข้าเป็นรูปทรงสำหรับใช้งาน (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

- การแต่งหน้าเค้ก แนะนำให้รู้จักครัวการบินไทย และเครื่องมือในการประกอบอาหาร เช่น เครื่องผสมแป้ง เตารอบขนมปัง รวมทั้งให้ความรู้ และสาธิตการแต่งหน้าขนมเค้ก เทคนิคการปาดหน้าเค้ก การบีบครีม (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

ทักษะความรู้ต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการกีฬา เช่น กีฬาแบดมินตัน โดยการให้ความรู้ในเรื่องเทคนิคการเสิร์ฟลูก เทคนิคการเล่นลูกตบ และลูกหยอด (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

ทักษะด้านอาชีพ ได้แก่ การทำงานโฆษณา โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับเบื้องหลังการถ่ายทำโฆษณา และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดเตรียมงาน และขั้นตอนในการทำงานทางด้านโฆษณา (นำเสนอในช่วงสถานจินตนาการ)

จากการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตรายการกล้าคิดกล้าทำได้ให้การขัดเกลาทางสังคมแก่เด็กด้วยการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาในทุกช่วงของรายการ โดยเน้นเนื้อหาการขัดเกลาทางสังคม ด้านสติปัญญา และด้านพฤติกรรมมากที่สุด โดยผู้วิจัยไม่พบว่ามี การสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ด้านจิตใจ

ทั้งนี้ เนื่องจากเนื้อหาของรายการเน้นหนักไปทางด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องราวที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายการ ซึ่งเน้นการส่งเสริมให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออกตามความฝัน และจินตนาการ และเป็นเรื่องราวที่เป็นพื้นฐานความรู้สำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต

และเมื่อพิจารณาถึงกลุ่มเป้าหมายของรายการที่กำหนดไว้ว่าเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 6 - 16 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กโต และเด็กวัยรุ่น พบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ และความสนใจของเด็ก เนื่องจากเน้นเรื่องราวที่เกี่ยวกับสังคมภายนอกมากกว่าเรื่องใกล้ตัว

อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตรายการยังมีการสอดแทรกกระบวนการขัดเกลา ในเรื่องการให้รางวัล โดยเน้นการให้รางวัลแก่เด็กที่มาชมรายการ และเป็นรางวัลที่จับต้องได้ ได้แก่ เงิน และของรางวัลจากผู้สนับสนุนรายการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการเจ้าขุนทอง

นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต

รายการเจ้าขุนทอง ผลิตโดย บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ได้รับสัมปทานในการบริหาร สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งเป็นรายการสำหรับเด็กเพียงรายการเดียวที่ผลิตขึ้นในนามของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ทั้งนี้ เนื่องมาจากนโยบายที่ต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร นอกจากนี้ ยังเป็นรายการที่สร้างรายได้ให้กับบริษัท จากการขายลิขสิทธิ์ตัวละครในรายการที่เป็นหุ่นสัตว์ชนิดต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกันบริษัท ยังได้ผลิตสินค้าเป็นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับรายการออกวางจำหน่ายในท้องตลาด อาทิ วิดีโอเทปรายการ ตุ๊กตาสัตว์ที่มีอยู่ในรายการ รวมไปถึงสินค้าสำหรับเด็กที่มีรูปของสัตว์แต่ละชนิดที่ปรากฏรายการ

ทั้งนี้ เนื่องจากบริษัทดังกล่าวเป็นองค์กรธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ ที่มีจุดมุ่งหมายในการแสวงหาผลกำไรจากการดำเนินงานทางด้านธุรกิจบันเทิง โดยมีคุณชาติเชื้อ ภรรณสูต และคุณสุรางค์ เปรมปรีดิ์ เป็นผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจในการตัดสินใจ

รายได้ขององค์กร ส่วนใหญ่จะมาจากการขายเวลาของทางสถานีให้กับบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ มีทั้งละคร เกมโชว์ ทอล์คโชว์ วาไรตี้โชว์ และสารคดี อาทิ บริษัท กันตนา จำกัด บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด บริษัท เจเอสแอล จำกัด ซึ่งเป็นเสมือนบริษัทในเครือข่ายที่รับผิดชอบงานด้านการผลิตรายการประเภทต่าง ๆ ป้อนให้กับทางสถานี โดยมีคุณสุรางค์ เปรมปรีดิ์ เป็นผู้อำนวยความสะดวก และเป็นที่ปรึกษาของแต่ละรายการ

ดังนั้น ต้นทุนในการผลิตรายการเจ้าขุนทอง จึงมาจากรายได้ของบริษัท เนื่องจากรายการดังกล่าว ไม่ได้มุ่งเน้นผลกำไรจากการขายโฆษณาให้กับผู้สนับสนุนรายการ เพราะฉะนั้น ผู้ผลิตรายการจึงหันไปเน้นการสร้างรายได้จากการขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ของรายการแทน

สำหรับขั้นตอนในการผลิตรายการเจ้าขุนทอง บริษัทได้มอบหมายให้คณะครู อาจารย์จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้จัดทำเนื้อหาของรายการ ใน ส่วนที่เป็นวิชาการ และได้มอบหมายให้ทีมงานอิสระกลุ่มหนึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำบทโทรทัศน์ จัดทำหุ่นที่ใช้ในรายการ และพากษ์เสียง โดยให้ทีมงานฝ่ายผลิตรายการ ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นผู้รับผิดชอบการถ่ายทำ และตัดต่อรายการ เนื่องจากมีความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์การผลิตรายการ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอลิม พล ดาวเรือง หนึ่งในทีมงานจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ประสานงานในกระบวนการผลิต เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ และการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก

วัตถุประสงค์ของการผลิตรายการ เพื่อนำเสนอสาระบันเทิง โดยเน้นการสอน ภาษาไทย เพื่อให้เด็กเข้าใจ และรักภาษาไทย และสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องในชีวิตประจำวัน จึงได้อาศัยความร่วมมือจากคณะอาจารย์ จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เป็นผู้รับผิดชอบการจัดทำเนื้อหาทางด้านวิชาการ

“ คือ ช่อง 7 ต้องการที่จะผลิตรายการสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อให้มีรายการที่ดี และมีเนื้อหาสาระ โดยนำเสนอสาระบันเทิง และส่งเสริมการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเด็กเล็ก จึงมองไปที่คณะครุฯ ซึ่งผลิตครู และเน้นกระบวนการ พฤติกรรมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม ก็เลยเป็นที่มาของความร่วมมือกัน ”
(ผศ.เอลิมพล ดาวเรือง, สัมภาษณ์)

กลุ่มเป้าหมายของรายการ ผู้ผลิตรายการได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายหลัก ว่าเป็นเด็กที่มีอายุระหว่างอายุ 3 - 12 ปี และกลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง

สังเกตได้ว่ากลุ่มเป้าหมายของรายการ เน้นไปที่เด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษา และครู อาจารย์ ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานด้านการศึกษา และให้ความรู้แก่เด็ก

รูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ

รายการเจ้าขุนทองออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ทุกวัน เวลา 07.15-07.40 น. พิธีกรของรายการ จะใช้หุ่นเป็นตัวแทนในการนำเสนอรายการทั้งหมด โดยหุ่นดังกล่าว จะเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ และมีการตั้งชื่อตามบุคลิกลักษณะของสัตว์ อาทิ จระเข้ ชื่อขอลอยควาย ชื่อฉนวน, ฉาย สุนัข ชื่อหางดาบ, ย่น ไก่ ชื่อป่าก๊กไก่ เป็นต้น โดยมีการแบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น 4 ช่วง ประกอบด้วย ช่วงเปิดรายการ ช่วงสำนวนชวนคิด ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย และช่วงนิทานเรใจ ซึ่งแต่ละช่วงของรายการ มีรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

ช่วงเปิดรายการ นำเสนอในรูปแบบ การสนทนา เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ การยกตัวอย่างเรื่องราวที่จะนำเสนอในแต่ละวัน รวมถึงการพูดคุยกันเด็กที่รับชมรายการ

ช่วงสำนวนชวนคิด นำเสนอในรูปแบบ การบรรยายประกอบการแสดงของหุ่น เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ การอธิบายความหมายสำนวนภาษา สุภาษิต และคำพังเพยของไทย และการนำไปใช้

ช่วงสิ่งละอันพันละน้อย นำเสนอในรูปแบบ การบรรยายประกอบการแสดงของหุ่น เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ เสนอเรื่องราวที่เป็นความรู้ มีทั้งความรู้ในเชิงวิชาการ และความรู้รอบตัวทั่วไป

ช่วงนิทานเรใจ นำเสนอในรูปแบบ การเล่านิทานประกอบการแสดงของหุ่น เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ เรื่องราวที่ผูกเรื่องขึ้นเป็นนิทาน

ลักษณะเนื้อหาด้านการขัดเกลาทางสังคม

จากการศึกษารูปแบบและเนื้อหาของรายการ ทั้ง 4 ช่วงดังกล่าว พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ทั้งด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญา และด้านจิตใจ ดังนี้

1. การขัดเกลาด้านพฤติกรรม พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม และพฤติกรรมทางสังคม ดังนี้

1.1 การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ได้แก่ เรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยได้ถ่ายทอดลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัวในรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังนี้

- ครอบครัวไทย ผู้ผลิตรายการได้ถ่ายทอดลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัวในประเทศไทยว่า

“ ครอบครัวไทยรักกัน ช่วยเหลือไม่ทอดทิ้งกัน แม้คนแก่ก็ได้รับความอบอุ่นเมื่อถูกหลานอยู่พร้อมหน้า ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

- การสร้างความอบอุ่นในครอบครัว โดยการให้ความรู้เรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ ตอน สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติ และคำแนะนำต่าง ๆ เรื่องครอบครัว ได้แก่

1. ทุกคนควรช่วยกันทำงานบ้าน
2. ควรปรึกษาหารือ และแสดงความเห็นร่วมกัน
3. เชื่อมั่นน้ำใจให้กันและกัน
4. ดูแลซึ่งกันและกัน
5. ไปทำบุญ และทำกิจกรรมที่สนุกสนานร่วมกัน

และได้ฝากข้อคิดว่า “ ครอบครัวมีความสุข ทุกคนทำหน้าที่ของตน และรักเข้าใจกัน ย่อมทำให้สังคม และประเทศเจริญรุ่งเรืองนะครับ จงสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น ” (นำเสนอในช่วงสิ่งละอันพันละน้อย)

“ พ่อแม่ดีก็เลี้ยงลูกดี ลูกที่ดีเติบโตไปก็เป็นพ่อแม่ที่ดีต่อไป มาสร้างความรัก ความสัมพันธ์อบอุ่นในครอบครัวของเราเนะครับ ” (นำเสนอในช่วงนิทานเรใจ)

- การช่วยกันทำงานบ้าน โดยผ่านเนื้อหาของนิทานเรื่องมาช่วยกันทำงาน ซึ่งเป็นเรื่องราวของครอบครัวแสนสุขที่ไม่มีใครยอมทำงานบ้าน จึงต้องจ้างคนรับใช้ให้มารับผิดชอบแทน ในที่สุดเมื่อคนรับใช้ทนไม่ไหวจึงขอลาออก และคนในบ้านก็งกกันทำงานทำให้เกิดปัญหา จนในที่สุดต้องแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกัน ซึ่งสอนให้เห็นถึงความสำคัญของการช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน โดยให้แง่คิดว่า

“ ดีใจจังที่เห็นครอบครัวนี้มีความสุข เพราะทุกคนรัก และช่วยเหลือกันและกัน เข้าใจกัน ดีต่อกัน ถ้าครอบครัวทุกครอบครัวเป็นอย่างนี้ รวมกันหลายครอบครัว ทั้งเมือง ทั้งประเทศก็คงจะมีความสุขกันถ้วนหน้า จริงมั๊ยละครับ ” (นำเสนอในช่วงนิทานเรื่องใจ)

การเคารพกฎระเบียบของสังคม ปลุกฝังเรื่องการเคารพ และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคม โดยสอดแทรกผ่านเนื้อหาของนิทาน เรื่องหมาป่ากับแม่ไก่ ซึ่งเป็นเรื่องราวของหมาป่าเจ้าเล่ห์ที่เข้าไปอาศัยอยู่ในป่าที่มีกฎว่าห้ามสัตว์กินเนื้อล่าสัตว์กินพืชเป็นอาหาร แต่หมาป่ากลับวางแผนจับแม่ไก่เป็นอาหาร จนในที่สุดก็ถูกสัตว์ทุกตัวลงโทษ โดยการขับไล่ให้ออกจากป่าดังกล่าว ซึ่งให้แง่คิดว่าไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนจะต้องให้ความเคารพต่อกฎระเบียบ และข้อปฏิบัติของที่นั้น ๆ (นำเสนอในช่วงนิทานเรื่องใจ)

การอนุรักษ์ธรรมชาติ ปลุกฝังเรื่องการรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยการสอดแทรกผ่านเนื้อหารายการ ดังนี้

“ พึงจำไว้ให้ดี เราจะไม่ใช่หนัง หรือขน หรืออวัยวะสัตว์มาทำเสื้อผ้า เพราะเป็นการทำลายธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ” (นำเสนอในช่วงสิ่งละอันพันละน้อย)

การประหยัด ผู้ผลิตรายการได้ปลุกฝังให้รู้จักการประหยัด โดยการสอดแทรกผ่านเนื้อหารายการ ดังนี้

“ เสื้อผ้าและเครื่องนุ่มห่มถือเป็นปัจจัย 4 ที่มนุษย์จำเป็นต้องมี ไม่ต้องถึงกับแต่งไปวดกันนะครับ แต่งตัวให้สุภาพ เรียบร้อย เหมาะสมกับโอกาสต่าง ๆ ก็พอแล้ว ไม่สิ้นเปลืองด้วยนะครับ ” (นำเสนอในช่วงสิ่งละอันพันละน้อย)

ความมีคุณธรรม ปลุกฝังเรื่องของคุณธรรม โดยผ่านเนื้อหาของนิทาน เรื่องจวนเปล่า ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเจ้าเมืองที่ประกาศหาคนมาแข่งขันแข่งในน้ำที่หนาวเย็นตลอดทั้งคืน แต่ไม่ยอมให้รางวัลแก่ผู้ชนะ จนในที่สุดต้องถูกทหารคนสนิทวางแผนดัดนิสัย โดยผู้ผลิตรายการ ได้ให้แง่คิดว่า การเป็นผู้ปกครองบ้านเมืองจะต้องมีคุณธรรมประจำใจ ต้องรู้จักความยุติธรรม และมีเมตตา ไม่เอาเปรียบคโกงผู้อื่น (นำเสนอในช่วงนิทานเริงใจ)

ความมีน้ำใจ ปลุกฝังเรื่องของความมีน้ำใจ โดยผ่านเนื้อหาของนิทาน เรื่องเสื้อสวยของตุ๊กตา ซึ่งเป็นเรื่องราวของตุ๊กตากระเซ้ที่อยากมีเสื้อผ้าสีเหมือนตุ๊กตาตัวอื่น ๆ จนถูกกล่าวหาว่าขโมยเสื้อผ้าของคนอื่น แต่สุดท้ายก็มีชุดใส่ เพราะได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ โดยผู้ผลิตรายการได้สอดแทรกข้อคิดที่ว่า ต้องรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นคนมีน้ำใจ และรู้จักการแบ่งปัน (นำเสนอในช่วงนิทานเริงใจ)

นอกจากนี้ ยังสอดแทรกผ่านนิทาน เรื่องพอมดเขียวขจีกับแม่มดแดงตะวันออก ซึ่งเป็นเรื่องราวของเด็กผู้หญิงที่ผลัดหลงเข้าไปในดินแดนมหัศจรรย์ และต้องผจญภัยกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อหาทางกลับบ้าน โดยมีเพื่อนร่วมทางที่คอยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผู้ผลิตรายการได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องการเมืองมีน้ำใจ โดยเฉพาะกับเพื่อน ต้องรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (นำเสนอในช่วงนิทานเริงใจ)

1.2 พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ปลุกฝังการกระทำที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การเลี้ยงสัตว์ โดยการให้ความรู้ และข้อคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ไว้ดังนี้

1. เมื่อคิดจะเลี้ยงสัตว์ต้องดูว่าคนที่บ้านรักสัตว์หรือไม่ อย่าเลี้ยงเพราะคิดว่าเอาไว้รอดกัน หรือจะเอาประโยชน์จากสัตว์เลี้ยง
2. ถ้าจะเลี้ยงต้องดูว่ามีเวลาดูแล ให้อาหาร และทำความสะอาด รวมทั้งฝึกฝน และเล่นด้วยรีเปล่า
3. ต้องดูแลสุขภาพ พาไปฉีดวัคซีน และตรวจสุขภาพเป็นประจำ

“ น้องที่เลี้ยงสัตว์อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร ก็ต้องดูแลเอาใจใส่เขาให้ดี ” (นำเสนอในช่วงสิ่งละอันพันละน้อย)

นอกจากนี้ ยังได้พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีเมตตาต่อสัตว์เลี้ยง โดยสอดแทรกผ่านเนื้อหาของนิทาน เรื่องเจ้าบ๊วกเพื่อนรัก ซึ่งเป็นเรื่องราวของหมีที่ถูกเลี้ยงดูมาในครอบครัวหนึ่ง ในขณะที่พี่ชายรังเกลียดว่าเป็นสัตว์ป่า ไร้ใจไม่ได้ แต่น้องชายกลับรัก และสงสาร จนวันหนึ่งได้เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้พี่ชายเข้าใจผิดว่าหมีทำร้ายน้องชายตัวเองจนบาดเจ็บ จึงยิงหมีจนพิการ แต่เมื่อรู้ความจริงว่าหมีเป็นฝ่ายช่วยเหลือน้องชายให้พ้นจากการทำร้ายของเสือ จึงสำนึกผิด หันกลับมารัก และเลี้ยงดูเอาใจใส่หมีเป็นอย่างดี โดยผู้ผลิตรายการได้สอนให้รู้จักรัก และมีเมตตาต่อสัตว์โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงของตน และให้แง่คิดว่าสัตว์ก็มีความจงรักภักดี (นำเสนอในช่วงนิทานเรื่องใจ)

การเล่นของเด็ก ถ่ายทอดวิธีการเล่นละเลงสีด้วยมือ โดยให้คำแนะนำว่า

“ ต้องเล่นอย่าให้สีเข้าตา และปากนะครับ ”

“ อย่าเอามือเลอะ ๆ ไปป้ายที่อื่นด้วยนะ ”

“ และอย่าลืมเก็บของเมื่อเล่นเสร็จนะครับ ”

“ อย่าลืมล้างมือให้สะอาดนะครับ ” (นำเสนอในช่วงสิ่งละอันพันละน้อย)

2. การขีดเกลาด้านสติปัญญา พบว่ามีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นความรู้ ทั้งในเชิงวิชาการ ความรู้ทั่วไป และทักษะต่าง ๆ ดังนี้

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1 ความรู้ในเชิงวิชาการ ได้แก่ *ความรู้ด้านภาษาไทย* ได้ให้ความรู้ทางด้านภาษาไทยแก่เด็ก โดยมีทั้งความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ในภาษาไทย และความหมายของสุภาษิต คำพังเพยของไทย ดังนี้

- เลื้อย หมายถึง เลื้อย กางเกง เครื่องนุ่งห่ม
- เลื้อ หมายถึง ผี หรือมนุษย์จำพวกหนึ่ง เช่น ผีเสื้อสมุทร
- เลี้ยง หมายถึง ดูแลเอาใจใส่ บำรุง หรือประคับประคอง
- เลี้ยงดู หมายถึง เลี้ยงน้อง เลี้ยงสัตว์
- เลี้ยงชีพ หมายถึง มีอาชีพ
- เลี้ยง หมายถึง กินอาหารร่วมกันเพื่อสามัคคี หรือผูกมิตร
- ปากกล้า หมายถึง โต้เถียง แข็งแกร่ง ไม่เกรงกลัว
- ปากแข็ง หมายถึง พูดดั่งต้นไม้ยอมรับผิด
- ปากตรึง หมายถึง สุกกำลังกิน
- ปากหวาน หมายถึง พูดอ่อนหวาน พูดดีแต่ปาก
- ปากเปียกปากแฉะ หมายถึง ต้องพูดไม่หยุด
- คำ หมายถึง เสียงพูด หรือลักษณะนาม
- ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก หมายถึง จะสอนอะไรก็สอนตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะถ้าสอนตอนโตอาจทำไม่ได้ เพราะความเคยชินตั้งแต่เด็ก
- ไม้ใกล้ฝั่ง หมายถึง แก่ใกล้จะตาย (นำเสนอในช่วงสำนวนชวนคิด)

ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของมนุษย์ ว่าเมื่อแสนปีที่ผ่านมา มนุษย์อาศัยกันอยู่หลับนอนอยู่ในถ้ำ และเรียกว่ามนุษย์ถ้ำ เป็นพวกแรกที่รู้จักสวมเสื้อผ้าที่ทำมาจากหนังสัตว์ เพื่อป้องกันความหนาว และพรางตัวจากสัตว์ร้าย และรู้จักการตัดเย็บเสื้อผ้าด้วยเข็มที่ทำจากกระดูกสัตว์ หรือก้างปลา จนปัจจุบันใช้เครื่องจักรผลิตแทน และไม่ใส่เสื้อผ้าที่ทำจากหนังสัตว์ (นำเสนอในช่วงสิ่งละอันพันละน้อย)

2.2 ทักษะต่าง ๆ ได้แก่ *ทักษะด้านอาชีพ* ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยการแนะนำผ่านเนื้อเพลงในรายการ ให้รู้จักอาชีพในสังคม ว่ามีอะไรบ้าง ได้แก่ หมอ หมอพื้น ครู พยาบาล สัตว์แพทย์ ขาวนา เกษตรกร (นำเสนอในช่วงสิ่งละอันพันละน้อย)

3. การขัดเกลาด้านจิตใจ พบว่า มีการถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าของสังคม โดยการปลูกฝังความเชื่อถือของสังคม ทว่าความดียอมชนะความชั่ว นำเสนอเนื้อหาโดยการเล่านิทานเรื่องผีมีมผู้กล้าหาญ ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับผีมีม ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เก็บรักษาน้ำผึ้งวิเศษ แต่ถูกปีศาจแมลงสาปขโมยไป จึงออกติดตาม และต่อสู้เพื่อนำน้ำผึ้งกลับมาได้ในที่สุด และได้ให้แง่คิดว่าความดียอมชนะความชั่วในที่สุด (นำเสนอในช่วงนิทานเริงใจ)

จากการศึกษารายการเจ้าขุนทอง พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทงสังคมให้แก่เด็กในทุกช่วงของรายการ โดยมีทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทงสังคม ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา และด้านพฤติกรรม แต่ที่ผู้ผลิตรายการเน้นมากเป็นพิเศษ ได้แก่ การขัดเกลาด้านพฤติกรรม ซึ่งเป็นความคาดหวังของผู้ผลิตรายการที่ต้องการให้เด็กมีการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของรายการเป็นเด็กเล็ก ที่ยังมีความต้องการการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ เกี่ยวกับเรื่องราวที่เป็นพื้นฐานการปฏิบัติตน รวมทั้งเรื่องราวที่ใกล้ตัว โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิด และผูกพันกับเด็กในวัยนี้มากที่สุด ดังนั้น รายการเจ้าขุนทองจึงได้ทำหน้าที่ทดแทนสถานบันดังกล่าว โดยใช้เนื้อหารายการเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ให้แก่เด็ก

ส่วนการให้ความรู้เรื่องภาษาไทย เนื่องจากเป็นวัตถุประสงค์หลักของรายการ ที่ต้องการถ่ายทอด และปลูกฝังความรู้ทางด้านภาษาไทยให้กับเด็ก เพื่อการนำไปใช้ให้ถูกต้อง เพราะฉะนั้น เนื้อหาที่ถ่ายทอดจึงเน้นลักษณะเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

รายการที่มีมีเพื่อน

นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต

รายการที่มีมีเพื่อน ผลิตโดย บริษัท โพลีพลัส เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนขนาดกลาง ที่ดำเนินธุรกิจด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ อาทิละคร ทอล์คโชว์ และวาไรตี้โชว์ เจ้าของ และผู้บริหารระดับสูง ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งบริษัท คือ คุณอรพรรณ วัชรพล

รายการที่มีมีเพื่อน เป็นรายการที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของคุณอรพรรณ วัชรพลที่มีความคิดว่าอยากจะทำรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เพื่อเป็นช่องทางในการมอบสิ่งดี ๆ ให้กับเด็ก เนื่องจากโดยส่วนตัวแล้วเป็นผู้ที่รักและชอบคลุกคลีอยู่กับเด็ก และเห็นความสำคัญของเด็ก ว่าจะต้องเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จึงได้ก่อตั้งบริษัท โพลีพลัส เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ขึ้น เพื่อผลิตรายการสำหรับเด็กเป็นอันดับแรก โดยเป็นผู้กำหนดรูปแบบเนื้อหา รวมถึงวัตถุประสงค์ของรายการมาตั้งแต่เริ่มต้นผลิตรายการ ซึ่งคุณไชยวัฒน์ เหลืองจรียากุล โปรดิวซ์เซอร์รายการที่มีมีเพื่อน ได้กล่าวว่า

“ เดิมทีพินิต ตั้งบริษัท โพลีพลัสขึ้นมา ก็เพราะคิดว่าอยากจะทำรายการเด็ก เพราะว่าพินิตเนีย ด้วยความที่เรียนมาทางด้านครุ แล้วก็เคยต้องไปฝึกสอน นั่นคือจุดหนึ่งที่พินิตเกิดความรู้สึกตรงนั้นว่าเด็กเหมือนผ้าขาว จะใส่อะไรลงไปเด็กเค้าก็จะรับได้หมด เพราะฉะนั้น ถ้าผู้ใหญ่ให้แต่สิ่งที่ดีแก่เด็ก เด็กก็จะเติบโตขึ้นมาอย่างมีคุณภาพ อันนี้ละครับเป็นสิ่งที่พินิตคิดว่า เมื่อมีโอกาสที่จะทำรายการโทรทัศน์แล้ว อยากทำรายการสำหรับเด็ก ” (คุณไชยวัฒน์ เหลืองจรียากุล, สัมภาษณ์)

การดำเนินงานด้านการผลิตรายการ การปฏิบัติงานโดยส่วนใหญ่จะอยู่ในความรับผิดชอบของโปรดิวซ์เซอร์ และครีเอทีฟของรายการจะเป็นผู้นำข้อมูลที่จะนำมาเป็นเนื้อหาของรายการแต่ละตอน

สำหรับเนื้อหาที่ปรากฏในรายการที่มีมีเพื่อน ส่วนใหญ่มาจากคิดสร้างสรรค์ และการตัดสินใจของทีมงานผู้ผลิตรายการ โดยเฉพาะโปรดิวซ์เซอร์ และครีเอทีฟรายการ ที่มี การวางแผน และพูดคุยกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจที่สุด ก่อนที่จะนำไป

เสนอ เพื่อขอความคิดเห็น และคำปรึกษาจากคุณอรพรรณ ซึ่งมักให้อิสระในการทำงาน แก่ทีมงาน

“ โปรดิวส์เซอร์กับครีเอทีฟคุยกัน ว่าครั้งนี้ได้ข้อมูลแบบนี้มา ได้โชว์แบบนี้มา เรา จะมาดูแต่ละช่วงของรายการ เมื่อดูหมดแล้วจะคุยกับพินิดก่อน พินิดจะให้ข้อคิดอะไรมา บางทีเป็นสิ่งที่เราคิดไม่ถึง.....อิสระในการทำงานเยอะมาก พินิดบอกให้ไปคิดมาเลย บางครั้งไม่ต้องปรึกษาเลย คิด เขียน ส่งให้อ่าน พินิดบอกให้ทำเลย พอใจแล้ว ” (คุณไชย วัฒน์ เหลืองจรียากุล, สัมภาษณ์)

แหล่งข้อมูลที่สำคัญของผู้ผลิตรายการ ได้แก่ สถานศึกษาทั่วประเทศ โดยเน้นโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งตรงกับกลุ่มเป้าหมายของรายการ ทั้งนี้ เพื่อค้นหาเด็กที่มีความสามารถที่จะนำมาเป็นแขกรับเชิญในรายการ นอกจากนี้ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมไปถึงเทศกาลพิเศษประจำปี ก็เป็นแหล่งข้อมูลอีกประเภทหนึ่งของผู้ผลิตรายการ เพราะสามารถหยิบยกประเด็นสำคัญมานำเสนอ

สำหรับอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทำรายการ เนื่องจากบริษัทไม่ได้ลงทุนจัดซื้ออุปกรณ์ประจำบริษัท จึงต้องใช้ห้องส่ง รวมทั้งอุปกรณ์การถ่ายทำของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยเสียค่าใช้จ่ายรวมไปกับค่าเช่าเวลาของทางสถานี และเช่าห้องตัดต่อของผู้อื่น เพื่อการตัดต่อรายการเอง

แหล่งเงินทุนในการผลิตรายการที่มีเพื่อน มาจากรายได้จากการขายโฆษณาในรายการ ซึ่งผู้สนับสนุนรายการไม่ได้มีเฉพาะสินค้าสำหรับเด็กเท่านั้น แต่ยังมีสินค้าที่มีกลุ่มเป้าหมายอื่น อาทิ การบินไทย ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ และน้ำดื่มศาลสเบอร์ ที่ต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสินค้าและผลิตภัณฑ์ ด้วยการให้การสนับสนุนกิจกรรมของเด็ก (คุณไชยวัฒน์ เหลืองจรียากุล, สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยมองว่า การเข้ามาให้การสนับสนุนของสินค้าประเภทนี้ เหตุผลหนึ่งเนื่องมาจากการที่คุณอรพรรณ ซึ่งเป็นเจ้าของบริษัท และเป็นเจ้าของรายการ เป็นผู้นำเสนอโครงการด้วยตนเอง เท่ากับเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายการได้เป็นอย่างดี และส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความเกรงใจที่เจ้าของผลิตภัณฑ์มีต่อนามสกุลวัชรพล ทั้ง ๆ ที่

คุณไชยวัฒน์ ได้ยืนยันว่าคุณอรรถพรไม่เคยนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์ของการผลิตรายการ ได้มีการกำหนดเอาไว้ ดังนี้

1. เพื่อเป็นสื่อในการแสดงความสามารถ ตลอดจนคุณงามความดีที่น่ายกย่องของเด็กไทย
2. เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้แสดงออกซึ่งความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่
3. เป็นสื่อในการบอกกล่าว แนะนำ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือข่าวคราวที่เกี่ยวข้องกับเด็ก รวมทั้งให้สาระ เกร็ดความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อเด็ก
4. เป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว
5. เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และส่งเสริมคุณงามความดี ความสามารถของเด็กไทย

และกลุ่มเป้าหมายหลักที่ผู้ผลิตรายการได้กำหนดไว้ ได้แก่ เด็กที่มีอายุระหว่าง 5 - 12 ปี ส่วนกลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง และครู-อาจารย์ทั่วประเทศ

รูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ

รายการนี้มีเพื่อน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ทุกวัน พุธสัปดาห์ เวลา 16.30 - 17.00 น. พิธีกรรายการ ได้แก่ คุณอรรถพร วัชรพล และมีผู้ช่วยพิธีกรที่เป็นหุ่นขนาดใหญ่ (Puppet) แต่งชุดเป็นหนู ใช้ชื่อ หนูแดง โดยได้แบ่งเนื้อหาของรายการออกเป็น 6 ช่วง ได้แก่ ช่วงเปิดรายการ ช่วงพบเพื่อน ช่วงเพื่อนชอบเพื่อนโชว์ ช่วงมุขลปะ ช่วงบอกข่าวเล่าเรื่อง และช่วงคำถามประจำสัปดาห์ ซึ่งแต่ละช่วงมีรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ ดังนี้

ช่วงเปิดรายการ นำเสนอในรูปแบบ การสนทนา ซึ่งเป็นการพูดคุยกันระหว่างพิธีกร และผู้ช่วยพิธีกร เนื้อหาที่พูดคุยกันเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาของรายการที่จะนำมาเสนอในแต่ละตอน

ช่วงพบเพื่อน นำเสนอในรูปแบบ การสัมภาษณ์ พุดคุย และการแสดงความสามารถพิเศษของเด็กที่มาพร้อมรายการ เนื้อหาที่นำเสนอจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกับประวัติส่วนตัว ที่มาของความสามารถพิเศษ การฝึกฝน และการเรียนรู้ รวมถึงการสาธิตความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคนที่เชิญมาร่วมรายการ

ช่วงเพื่อนชอบเพื่อนโชว์ นำเสนอในรูปแบบ การแสดงโชว์ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การรำไทย การเต้นรำประกอบเพลง

ช่วงมุมศิลปะ นำเสนอในรูปแบบ การบรรยายประกอบการวาดภาพสีน้ำ เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ เรื่องการวาดภาพสีน้ำในหัวข้อต่าง ๆ โดยในช่วงนี้จะมีผู้ดำเนินรายการรับเชิญ 2 คน คือ อาจารย์สังคม ทองมี ซึ่งเป็นอาจารย์ที่สอนทางด้าน การวาดภาพศิลปะโดยตรง มาให้ความรู้ และสอนเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการวาดภาพ และเด็กชายกนต์ธร เตโชฬาร หรือน้องฮ่องเต้ ซึ่งเป็นผู้สาธิตการวาดภาพ โดยเน้นการวาดภาพสีน้ำ

ช่วงบอกข่าวเล่าเรื่อง นำเสนอในรูปแบบ สารคดีสั้น หรือการบรรยายประกอบภาพ หรือภาพเหตุการณ์ประกอบคำบรรยาย

เนื้อหาที่นำเสนอ ได้แก่ การรายงานข่าวกิจกรรมสร้างสรรค์ หรืองานนิทรรศการงานแสดงต่าง ๆ รวมถึงเรื่องราวที่เป็นสาระความรู้ และมีประโยชน์ต่อสาธารณชน

ช่วงคำถามประจำสัปดาห์ นำเสนอในรูปแบบ การสนทนา และการตั้งคำถามชิงรางวัล โดยข้อมูลที่น่ามาตั้งเป็นคำถามในแต่ละสัปดาห์ จะเป็นเรื่องราวที่มาจากเนื้อหาช่วงใดช่วงหนึ่งที่นำเสนอในรายการในสัปดาห์นั้น ๆ โดยพิธีกรจะเป็นผู้ตั้งคำถาม พร้อมระบุตัวเลือกที่เป็นคำตอบประมาณ 2 - 3 ข้อ เพื่อให้เด็กร่วมสนุกในการตอบคำถาม เพื่อชิงรางวัลที่ทางรายการจัดเตรียมไว้ให้ โดยจะมีการเฉลยคำตอบ พร้อมประกาศรายชื่อผู้โชคดีในสัปดาห์ต่อไป

ลักษณะเนื้อหาด้านการขัดเกลาทางสังคม

จากการศึกษารูปแบบและเนื้อหาของรายการ ทั้ง 6 ช่วงดังกล่าว พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ทั้งทางด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญา และด้านจิตใจ ดังนี้

1. การขัดเกลาด้านพฤติกรรม พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม และพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ได้แก่ การอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยปลูกฝังเกี่ยวกับเรื่องการรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม นำเสนอเนื้อหาผ่านการบอกเล่าของเด็กที่มาร่วมรายการ ซึ่งเป็นสมาชิก และผู้ก่อตั้งชมรมอนุรักษ์เขาใหญ่ว่า

“ รมั้ดระวังอย่าไปเหยียบต้นไม้ เพราะบางต้นอาจเป็นต้นไม้ที่หายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

“ ไม่ว่าจะไปที่ใดก็ตาม เราควรรักษาสถานที่นั้นเอาไว้ ไม่ควรทิ้งเศษขยะ ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

“ ถ้าไปเจอสัตว์ก็อย่าไปรังแกมัน เพราะบางชนิดมันก็ไม่ทำร้ายคน ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ปลูกฝังให้นุรักษ์สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย ได้แก่ เพลงไทยลูกทุ่ง และศิลปวัฒนธรรมไทย นำเสนอเนื้อหาผ่านคำพูดของพิธีกรว่า

“ เป็นคนไทยต้องไม่ลืมเพลงลูกทุ่งของไทย นี่เป็นเอกลักษณ์ของไทยเลยทีเดียว ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

“ เราที่อยู่ทุก ๆ ภาคก็เป็นคนไทยเหมือนกัน น่าจะสนับสนุนจุ่มชูความเป็นไทย ร้องเพลงไทยลูกทุ่ง เพลงแร็ป เพลงอะไรก็ร้องได้ ฮิตได้ แต่ว่าอย่าลืมเพลงไทยลูกทุ่ง ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

“ นับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่เด็กและเยาวชนไทยได้หันมาให้ความสนใจ เพลงลูกทุ่งเป็นอย่างมาก เพราะเท่ากับว่าได้ช่วยกันอนุรักษ์ และสืบสานเพลงไทยลูกทุ่ง เพื่อให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าสืบต่อไป ” (นำเสนอในช่วงบอกข่าวเล่าเรื่อง)

“ น้องทรายถึงแม้จะเกิดที่สวีเดนที่ต่างประเทศ ไตที่นั่น แต่ทำไมเคยลิ้มรสประเพณีวัฒนธรรม และความเป็นไทยเลย ทีนี้เพื่อน ๆ ที่อยู่ในประเทศไทยแท้ ๆ ถ้าเกิดละเลยสิ่งเหล่านี้ไปน่าตึนตะคะ ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ปลูกฝังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติใน สถานะที่เป็นลูก นำเสนอเนื้อหาผ่านคำพูดของพิธีกรว่า

“ ถ้าเราอยากจะได้ของขวัญ เราทำตัวให้เป็นเด็กดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของคุณพ่อ คุณแม่เท่านั้นแหละของขวัญก็จะมานั่นเอง ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

“ อยากให้เพื่อน ๆ น้อง ๆ หนู ๆ ทุกคนเป็นเด็กดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของคุณพ่อ คุณแม่ตั้งใจเล่าเรียนศึกษาหาความรู้ให้เต็มที่ และในปีหน้าก็จะได้ของขวัญจากซานตา ครอสอีกนะครับ ” (นำเสนอในช่วงคำถามประจำสัปดาห์)

การเป็นพี่น้อง ปลูกฝังเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพี่น้องกัน โดยผ่านเนื้อหา การนำเสนอเรื่องราวของฝาแฝด ที่มีความสนิทสนมและผูกพันกันเป็นพิเศษ โดยพิธีกรได้กล่าวว่า

“ เป็นพี่น้องต้องรักกัน ต้องแบ่งปันกัน ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

“ เพื่อนทางบ้านชมแล้วไม่ต้องหาฝาแฝด เพราะเป็นเรื่องของธรรมชาติที่จะเกิด มาเป็นฝาแฝด แต่ถ้าเรามีตัวคนเดียวเราก็ยังมีพี่น้อง เล่นด้วยกันก็สนุกเหมือนกัน ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

การเป็นนักเรียนที่ดี ปลุกฝังเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นนักเรียน นำเสนอเนื้อหาผ่านนักเรียนตัวอย่างของโรงเรียน ซึ่งมีผลการเรียนได้เกรดเฉลี่ย 4 ทุกวิชา และมีความสามารถในการเล่นดนตรีไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมพิเศษนอกเหนือจากการเรียนหนังสือ และให้เด็กที่เป็นแขกรับเชิญเป็นผู้ให้ข้อคิดว่า

“ การศึกษามีความสำคัญ เพราะทำให้เรามีอนาคต และเวลาที่เรามีความเครียดก็มาผ่อนคลายด้วยการศึกษาด้านอื่น ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

1.2 พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ การปลุกฝังเรื่องหน้าที่ที่ควรกระทำ โดยนำเสนอเนื้อหาผ่านพิธีกรรายการ ดังนี้

“ หมดเวลาแล้วใครมีหน้าที่ ทำอะไรก็ต้องไปทำตอนะครับ อย่างบางคนต้องไปทำการบ้าน บางคนต้องช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้าน ก็ต้องรีบ ๆ ทำนะครับ เสร็จแล้วจะได้ไปเล่นกับเพื่อน ๆ ได้อย่างสบายใจ ” (นำเสนอในช่วงคำถามประจำสัปดาห์)

การรักษาสุขภาพ ถ่ายทอดเรื่องการดูแลสุขภาพของตัวเอง โดยผ่านการให้คำแนะนำของพิธีกรว่า

“ ถ้าไม่จำเป็นช่วงนี้อย่าออกไปตากฝน ถ้ามีความจำเป็นต้องออกไปนอกบ้านจริง ๆ ก็อย่าลืมติดร่ม หรือเสื้อกันฝนไปด้วย เพราะโดนละอองนิดเดียวก็อาจไม่สบายได้ ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

การแปร่งฟัน ปลุกฝังให้เด็กรักษาสุขภาพของฟัน ด้วยการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านเนื้อเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง ดังนี้

“ เข้าเราเร็วซี รีบลุกขึ้นมาแปร่งฟ้ง พวกหนูทำได้ต้องแปร่งฟันกันทุกวัน ยามยิ้มเราฟันสวยมีเสน่ห์ ดูเก๋ยามเพ่งเห็นฟัน ด้านหน้าแปร่งขึ้นลง อย่าลืมแปร่งทุกวัน เราสุขสันต์ฟันสวยหัวหน้ากัน ” (นำเสนอในช่วงเพื่อนชอบเพื่อนซี้)

2. การขัดเกลาด้านสติปัญญา พบว่ามีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นสาระความรู้ ทั้งที่เป็นความรู้ในเชิงวิชาการ และความรู้ทั่วไป รวมถึงทักษะด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความรู้ในเชิงวิชาการด้านภูมิศาสตร์ ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยได้ให้ความรู้ว่าเป็นประเทศไทยเป็นประเทศที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว นำเสนอเนื้อหาผ่านการสนทนาระหว่างพิธีกรของรายการ ดังนี้

พิธีกรแดง “ เมืองไทยของเราช่างเป็นประเทศที่สวยงามจริง ๆ เลยนะครับ ”

พิธีกร “ สถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นภูเขา ทะเล น้ำตก ประเทศไทยเรามีเยอะแยะ และก็ยังมีวิวทิวทัศน์ที่ยังสวยงามสมบูรณ์อยู่เต็มไปหมด ”

พิธีกรแดง “ นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เก่าแก่น่าศึกษา มีเทศกาลประเพณีที่สนุกสนาน และที่สำคัญอาหารการกินก็อร่อย ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

นอกจากนี้ ยังนำเสนอผ่านเด็กที่เป็นแขกรับเชิญของรายการ จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับเรื่องชมรมอนุรักษ์เขาใหญ่ ว่า

“ ในประเทศไทยยังมีสถานที่ท่องเที่ยวอีกเยอะ เราควรเที่ยวในไทยให้หมดเสียก่อน ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาคณิตศาสตร์แนวใหม่ ที่เรียกว่า จินตคณิต ซึ่งเป็นวิธีการคิดเลขแบบใหม่ที่ใช้การสร้างจินตนาการบวกกับการคิดเลขโดยใช้ลูกคิด และมีฝึกฝนจนสามารถจินตนาการได้ว่ามีลูกคิดอยู่ในสมอง และสามารถคิดเลขจำนวนมากในใจได้อย่างรวดเร็ว นำเสนอเนื้อหาในลักษณะสารคดี (นำเสนอในช่วงบอกข่าวเล่าเรื่อง)

2.2 ความรู้ทั่วไป ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- โครงการอะเมซิ่งไทยแลนด์ โดยผ่านการนำเสนอของพิธีกรว่า

“ ชาวดีว่า ในปีพ.ศ. 2541 - 2542 ไทยมีโครงการสนับสนุนปีการท่องเที่ยวขึ้น หรือที่เรียกว่าโครงการอะเมซิ่งไทยแลนด์ 1998 - 1999 ค่ะ ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

- โครงการคืนสู่เหย้าเยาวชนและเด็กไทยในสวีเดน ให้ความรู้ว่า คนไทยที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศสวีเดน ได้จัดโครงการดังกล่าวขึ้น เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสครบรอบ 100 ปี การเสด็จประพาสประเทศสวีเดนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

- โครงการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาโรงเรียนในระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และการจัดกาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมทั้งแนวทางที่จะให้เด็กไทยได้เรียนหนังสือ (นำเสนอในช่วงบอกข่าวเล่าเรื่อง)

- งานเทศกาลเด็กนานาชาติ ให้ความรู้ว่าเป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน โดยนำเสนอภาพการจัดงาน ซึ่งมีกิจกรรมการแสดงบนเวที การเดินรำ ระบายพื้นเมือง รวมถึงเครื่องแต่งกายประจำชาติของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย (นำเสนอในช่วงบอกข่าวเล่าเรื่อง)

เทศกาลคริสต์มาส ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของซานตาครอสว่าเป็นตัวแทนของนักบุญในศาสนาคริสต์ ซึ่งทำหน้าที่แจกของขวัญให้แก่เด็กในวันคริสต์มาส และให้ความรู้เกี่ยวกับต้นคริสต์มาสว่า เป็นสัญลักษณ์ของความสดใส และนำโชค ส่วนดวงดาวที่อยู่บนยอดของต้นคริสต์มาส หมายถึงพระเยซู ซึ่งเปรียบเสมือนความสว่างของโลก นำเสนอเนื้อหาโดยการสัมภาษณ์พูดคุยกับคนที่แต่งชุดซานตาครอส (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

นอกจากนี้ ยังให้ความรู้เกี่ยวกับตำนานกวางรูตอล์ฟ ซึ่งเป็นกวางที่ลากเลื่อนให้กับซานตาครอสในช่วงคริสต์มาส โดยถ่ายทอดเรื่องราว และประวัติของรูตอล์ฟ ว่าเป็นกวางที่อาศัยอยู่ในเรนเดียแลนด์ และมีงูสวัดที่ส่องแสงได้ ทำให้ซานตาครอสนำมอลากเลื่อน เพราะสามารถมองเห็นทางในความมืดได้ นำเสนอเนื้อหาในลักษณะสารคดี (นำเสนอในช่วงบอกข่าวเล่าเรื่อง)

ความรู้เรื่องสี่ประจำวัน ให้ความรู้เกี่ยวกับสี่ประจำวันว่า แต่ละวันในหนึ่งสัปดาห์ใช้สีอะไรเป็นสี่ประจำวัน โดยผ่านการแสดงชุดรำเจ็ดวันบันเทิงของเด็กร่วมรายการ ซึ่งเนื้อหาความรู้สอดแทรกอยู่กับเนื้อหาของเพลง ได้แก่

“ วันจันทร์สีเหลืองอันสดใส อังคารใหม่ใสสีชมพู พุธสีเขียวใบไม้เกี่ยวกิ่งชู พุธห้า นำดูสีแดงจับตา ศุกร์นั้นหรือคือสีฟ้า เสาร์ม่วงพาดงามจับใจ อาทิตย์แดงสีสดกว่าใคร เจ็ดวันเวียนไปใน หนึ่งสัปดาห์ ” (นำเสนอในช่วงเพื่อนชอบเพื่อนไซท์)

สำนวนลูกทุ่ง ให้ความรู้เกี่ยวกับคำพูด หรือสำนวนภาษาที่นิยมใช้ในวงการลูกทุ่ง ดังนี้

“ สวัสดิ์ครับ มิตรรักแฟนเพลงของพี่หนูแดง ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

“ รักที่นี้มีเพื่อนน้อย ๆ แต่รักนาน ๆ นะครับ ” (นำเสนอในช่วงคำถามประจำสัปดาห์)

2.3 ทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการวาดการ์ตูน โดยถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเป็นนักวาดการ์ตูนที่ดีว่า

“ ต้องมีใจรักทางด้านการเขียนการ์ตูน การเขียนภาพ และต้องมีหูตากว้างไกลสนใจเหตุการณ์บ้านเมือง นำเอาเรื่องที่ไม่เป็นเรื่องมาเขียนให้เป็นเรื่อง เรื่องที่เป็นเรื่องอยู่แล้วเอามาทำให้ไม่เป็นเรื่องเป็นราว ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

ทักษะการวาดภาพสีน้ำ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการวาดภาพสีน้ำ ได้แก่ เทคนิควิธีการลงลายเส้น การลงสี และการจัดองค์ประกอบของภาพ หรือเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับการวาดภาพ ดังนี้

“ การลงปากกาสีดำ คือเทคนิคที่จะใช้สีน้ำระบายทีหลัง เป็นเทคนิคการวาดภาพด้วยเส้นปากกากับการระบายสีน้ำ ” (นำเสนอในช่วงมุมศิลปะ)

“ เวลาจะวาดสัตว์อะไร ต้องลองนึกดูว่า สัตว์นั้น ๆ จะทำกิจกรรมอะไรได้บ้างที่น่ารัก ๆ ” (นำเสนอในช่วงมุมศิลปะ)

“ ภาพจินตนาการเกี่ยวกับอวกาศ จะเป็นจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขต และเพื่อให้เกิดจินตนาการให้กว้างและลึก มักนิยมใช้สีที่มีความเข้ม ในการขับเรื่องราวขึ้นมา ก็คือสีดำ ทำให้เกิดความลึกซึ้ง ชวนให้คิดฝันและจินตนาการต่อไป ” (นำเสนอในช่วงมุมศิลปะ)

“ เวลาไปดูหนังกลับบ้านมาแล้วก็ลองมาวาดภาพ โดยคิดจินตนาการดูเอาเองบ้างว่าจะเหมือนในหนังหรือเปล่า ” (นำเสนอในช่วงมุมศิลปะ)

ทักษะการฝึกฝน ปลูกฝังให้เด็กรู้จักการฝึกฝนในการทำสิ่งต่าง ๆ โดยได้สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาช่วงต่างๆ ของรายการ ดังนี้

“ ต้องเชื่อตัวเองว่าเรามีความรักในด้านนี้ก่อน และอยู่ที่การฝึกฝน และการเรียนรู้ การหาจุดของตัวเองให้ได้ว่าตัวเองมีลักษณะอย่างไร ชอบแบบไหน ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

“ สิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านมาในชีวิตตั้งแต่เด็ก ถ้าเรารักอะไรชอบอะไร ไม่ใช่ว่าสนใจแล้ว ก็ทิ้งมันไป ถ้าเกิดว่าพยายามฝึกฝนแล้ว ก็หาประสบการณ์ใส่ตัวเองมาก ๆ วันหนึ่งเราอาจประสบความสำเร็จในอนาคต ” (นำเสนอในช่วงพบเพื่อน)

“ การวาดภาพต้องฝึกกันบ่อย ๆ จะได้มีทักษะที่เก่ง ๆ ” (นำเสนอในช่วงมุมศิลปะ)

“ มือน้อย ๆ สร้างฝันได้ มือใครก็อาจทำได้ ฝึกมือของเราให้ได้ตั้งใจ ว่องไว แข็งแรงทุกวัน สร้างภาพสร้างงานสดใส ทำให้โลกนี้สดใสสวย มือข้างซ้าย มือข้างขวา ช่วยสร้างฝันให้เป็น ” (นำเสนอในช่วงเพื่อนชอบเพื่อนโชว์)

ทักษะด้านอาชีพ ผู้ผลิตรายการได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานของคนสร้างภาพยนตร์ โดยเฉพาะภาพยนตร์การ์ตูน ด้วยการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเบื้องหลังการสร้างการ์ตูนเรื่องเฮอริคิวลิส (นำเสนอในช่วงบอกข่าวเล่าเรื่อง)

3. การขัดเกลาด้านจิตใจ พบว่ามีการถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าทางสังคมในเรื่องความเชื่อถือของสังคม ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับการให้ความเคารพยำเกรงสิ่งที่มองไม่เห็น เนื้อหาที่นำเสนอ คือ การที่พี่หนูแดงแอบมาเล่นเครื่องดนตรีไทยที่วางไว้ในรายการเมื่อพี่นิตมาเห็นจึงกล่าวว่า

“ เครื่องดนตรีไทยมาตีเล่น ๆ อย่างนี้ไม่ได้ ไม่ทราบเหอะคะว่าเครื่องดนตรีไทยเค้ามีครูนะ ” (นำเสนอในช่วงเปิดรายการ)

จากการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตรายการที่มีเพื่อน ได้ให้การขัดเกลาทางสังคมแก่เด็กในทุกด้าน ทั้งการขัดเกลาทางสังคม ทางด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา และด้านพฤติกรรม โดยการสอดแทรกการขัดเกลาทางสังคมในเนื้อหาของรายการทุกช่วง โดยผู้ผลิตรายการได้เน้นการขัดเกลาด้านสติปัญญา และด้านพฤติกรรมมากที่สุด โดยเป็นการให้ความรู้ในเรื่องที่ใกล้ตัว และอยู่ในความสนใจของเด็ก รวมถึงการปลูกฝังพฤติกรรมทางสังคมที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานที่ดีให้กับเด็ก โดยเป็นไปในลักษณะของการถ่ายทอดการปลูกฝัง และการอบรมสั่งสอน ด้วยการทำหน้าที่ทดแทนพ่อแม่ ครูอาจารย์ และกลุ่มเพื่อน

ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของรายการเป็นเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 5 - 12 ปี ซึ่งถือว่าเป็นเด็กที่อยู่ในวัยตอนต้น ที่ยังให้ความสนใจเรื่องราวที่เป็นความรู้ขั้นพื้นฐาน และเรื่องราวที่เกี่ยวกับโลกรอบ ๆ ตัว ในขณะเดียวกัน เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ให้ความสนใจกับการมีปฏิสัมพันธ์กับคนที่มีอายุใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้น การที่ผู้ผลิตรายการใช้รูปแบบการถ่ายทอดการชดเชลาทางสังคม ในลักษณะของการถ่ายทอดความรู้จากเพื่อนไปสูเพื่อน จึงถือว่าเป็นการตอบสนองของธรรมชาติความต้องการของเด็กในวัยนี้ได้มากที่สุด

สำหรับการชดเชลาทางสังคม ด้านจิตใจนั้น ผู้ผลิตรายการให้ความสำคัญน้อยมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นเด็กเล็กเกินกว่าที่จะเข้าใจเรื่องราวที่เป็นนามธรรม ในขณะเดียวกัน รูปแบบของรายการอาจเป็นข้อจำกัดที่ไม่สามารถสอดแทรกการชดเชลาทางสังคม ด้านสติปัญญาได้

อย่างไรก็ตาม ทางรายการยังได้ถ่ายทอดกระบวนการชดเชลาทางสังคมแก่เด็กเกี่ยวกับการให้รางวัล ซึ่งมีทั้งรางวัลที่จับต้องได้ ได้แก่ เงิน และรางวัลที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ คำชมเชย และเสียงปรบมือ โดยผ่านแขกรับเชิญในรายการที่เป็นเด็ก ซึ่งได้รับรางวัลในฐานะการเป็นตัวอย่งที่ดี ในช่วงพบเพื่อน และช่วงเพื่อนชอบเพื่อนโชว์ รวมทั้งเด็กที่ร่วมสนุกกับทางรายการโดยการตอบคำถามได้ถูกต้อง ในช่วงคำถามประจำสัปดาห์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการซูเปอร์จิ๋ว

นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต

รายการซูเปอร์จิ๋ว ผลิตโดยบริษัท ซูเปอร์จิ๋ว จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ เพื่อดำเนินการผลิตรายการซูเปอร์จิ๋วโดยเฉพาะ เป็นการแยกตัวของทีมงานเก่าออกมา จากบริษัท ภาษา โปรดักส์ชั่น จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของเดิมของรายการ โดยมีคุณนทาร์ มหัตพล และคุณวิวัฒน์ วงศ์ภัทรฐิติ เป็นบุคคลสำคัญในการก่อตั้งบริษัท

สาเหตุที่ต้องแยกตัวออกมาจากบริษัทเดิม เนื่องจากทางบริษัทภาษา มีนโยบายที่จะเลิกผลิตรายการซูเปอร์จิ๋ว เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องการขาดทุน คุณนทาร์ และคุณวิวัฒน์ จึงได้แยกตัวออกมาทำรายการซูเปอร์จิ๋วต่อจนถึงปัจจุบัน และได้ปรับเปลี่ยนนโยบายในการผลิตรายการ เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการติดต่อกับเด็ก โดยได้ให้เหตุผลว่า

“ นโยบายของเราเน้นการทำงานเกี่ยวกับด้านเด็ก ๆ จึงตั้งชื่อว่าซูเปอร์จิ๋วและวางขอบเขตของบริษัทไว้ค่อนข้างครอบคลุม คือ เราอยากจะทำเป็นว่าเราชำนาญเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กทั้งหมด นั่นคืออนาคต ทีมงานของเราค่อนข้างมองว่าตรงนี้เนี่ยถ้ามีความเป็นไปได้สูง และสินค้าแต่ละสินค้า เด็กเป็นตัวสำคัญ และเราถือว่าเรามีเด็กอยู่ในมือเยอะ อาจจะมีเรียกว่าอย่างนี้ คือ เป็นสื่อสำหรับเด็ก ทำให้ใกล้ชิดกับเด็กเยอะ เพราะเรามีรายการซูเปอร์จิ๋วเป็นสื่อ การมีรายการทีวีเนี่ยมันเป็นสื่อที่ดีสื่อหนึ่ง ” (คุณนทาร์ มหัตพล, สัมภาษณ์)

ทั้งนี้ เป็นเพราะบริษัทมีการดำเนินธุรกิจด้านอื่นนอกเหนือจากการผลิตรายการโทรทัศน์ ได้แก่ ธุรกิจทางการจัดงาน Presentation งาน Orangenization ให้กับสินค้าสำหรับเด็ก รวมทั้งการจัดโครงการค่ายซูเปอร์จิ๋วที่มักจัดในช่วงที่โรงเรียนปิดเทอม เพราะถึงแม้บริษัท ซูเปอร์จิ๋ว จำกัด จะเป็นองค์กรที่ดำเนินธุรกิจแบบไม่หวังผลกำไร แต่มีความจำเป็นที่จะต้องหารายได้เพื่อมาใช้ในการผลิตรายการ

ดังนั้น ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตรายการ ส่วนหนึ่งจึงมาจากทุนหมุนเวียนที่เป็นรายได้จากการทำธุรกิจดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมาจากรายได้จากการขายโฆษณาในรายการซูเปอร์จิว โดยสินค้าที่ให้การสนับสนุนรายการจะมีทั้งสินค้าประเภทของเล่น และขนมสำหรับแล้ว รวมทั้งสินค้าสำหรับครอบครัว

การดำเนินงานในการผลิตรายการ เนื่องจากเนื้อหาของรายการมีการแบ่งออกเป็นช่วงต่าง ๆ ถึง 6 ช่วง โดยมีทั้งการบันทึกเทปในห้องส่ง และต้องเดินทางไปบันทึกเทปนอกสถานที่ รวมถึงต่างจังหวัด ในขณะที่พนักงานของบริษัททั้งหมดมีประมาณ 11 คน เนื่องจากเป็นบริษัทขนาดเล็ก ดังนั้น ขั้นตอนในการเตรียมงานจึงต้องเป็นไปอย่างรัดกุม และต้องมีการประชุมกันตลอดเวลา เพื่อให้การประสานงานในขั้นตอนการผลิตเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ ทางทีมงานยังมีการประเมินผลการทำงานในแต่ละครั้ง เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นโจทย์ในการทำรายการครั้งใหม่ต่อไป (คุณนทาร์ มหัตพล, สัมภาษณ์)

สำหรับเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการผลิตรายการ ทางบริษัทไม่มีการลงทุนจัดซื้อ เนื่องจากบริษัทผลิตรายการซูเปอร์จิวเพียงรายการเดียว จึงใช้วิธีเช่าสตูดิโอ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ของบริษัท เจเอสแอล จำกัด และบริษัท ชูม จำกัด สำหรับการบันทึกรายการ และการตัดต่อ

จากการศึกษาพบว่า บุคลากรในองค์กรนอกจากจะเป็นคนหนุ่มสาวที่มีอายุไม่เกิน 30 ปีแล้ว ยังเป็นคนที่มิใช่รักเด็ก โดยเฉพาะคุณนทาร์ และคุณวิวัฒน์ ซึ่งนอกจากจะรักเด็กแล้ว ยังเป็นคนที่มีความคิดกว้างไกล โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก มักจะมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ การศึกษารูปแบบและเนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กของต่างประเทศ หรือการเดินทางไปร่วมงานการประชุมเกี่ยวกับเด็กที่ต่างประเทศ โดยพยายามหาโอกาสเข้าไปศึกษาระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนในต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นข้อมูล และแนวทางในการผลิตรายการ

วัตถุประสงค์ของการผลิตรายการซูเปอร์จิว เพื่อส่งเสริมเด็กไทยให้กล้าแสดงออก ซึ่งความสามารถในทุก ๆ ด้าน โดยผู้ผลิตรายการได้กล่าวไว้ว่า

วัตถุประสงค์รายการคร่ำว ๆ concept ของเราอยากให้เป็นเวทีสำหรับเด็กนะคะ คือว่าอยากให้เป็นรายการโทรทัศน์ที่ช่วยพัฒนาเด็กไทยให้กล้าแสดงออกในทุก ๆ ด้าน แต่ว่าคือเราอยากจะให้กว้างกว่ารายการอื่น ๆ นิดนึงตรงที่ว่า อย่างบางรายการจะมีเฉพาะเด่นจะมีช่วงเต้นโชว์ ช่วงร้องเพลง แต่เราจะพยายามให้เด็กมีความสามารถทุกช่วง คือ แบบคน ๆ นึง เราเชื่อว่าจะต้องทำอะไรสักอย่างนึง เพื่อที่อยากจะให้เด็กไทยเปลี่ยนไป คือมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มากขึ้น (คุณนงนุช มนต์พล, สัมภาษณ์)

โดยกลุ่มเป้าหมายของรายการ ได้แก่ เด็กที่มีอายุระหว่าง 5 - 12 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก และมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสถานศึกษา เป็นกลุ่มเป้าหมายรอง

รูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ

รายการซูเปอร์จิ๋ว ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ทุกวันเสาร์ เวลา 10.30 - 11.30 น. พิธีกรรายการ ได้แก่ คุณวิวัฒน์ วงศ์ภัทรฐิติ หรือพี่ซูป ซึ่งเป็นคนที่มีบุคลิกร่าเริง สดใส มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี และมีความเป็นเด็กสูง

รายการซูเปอร์จิ๋ว มีการแบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น 5 ช่วง แต่จากการศึกษาพบว่า มีเนื้อหาของรายการทั้งหมด 7 ช่วงด้วยกัน ได้แก่ ช่วงซูเปอร์เมจิก ช่วงครอบครัวซูเปอร์จิ๋ว ช่วงจิตรกรรุ่นจิ๋ว ช่วงปริศนาโรงเล็ก ช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ หรือซูเปอร์สปอต และช่วงตามใจเด็ก ซึ่งแต่ละช่วงจะมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ช่วงซูเปอร์เมจิก นำเสนอในรูปแบบ การแสดงโชว์ และการสนทนากับแขกรับเชิญ คือ ครูฟิลลิป ยอดนักมายากล และผู้ร่วมแสดงท่านอื่น ๆ เนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับการเล่นมายากล โดยมีคุณฟิลลิป ซึ่งเป็นนักมายากลคนไทยที่มีชื่อเสียงมาแสดงมายากลชุดต่าง ๆ ให้ชมในรายการ พร้อมกับเกมเฉลย และสาธิตวิธีการเล่นกลชุดต่าง ๆ

ช่วงครอบครัวซูเปอร์จิ๋ว นำเสนอในรูปแบบ การสัมภาษณ์ และการแสดงกิจกรรมของครอบครัว เนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับความรัก ความอบอุ่น และความผูกพันภายในครอบครัว รวมถึงการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง และกิจกรรมที่ทำร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว โดยครอบครัวที่เชิญมาเป็นแขกในรายการ จะมีทั้งครอบครัว

ของดารานักแสดง และครอบครัวของคนทางบ้าน โดยเน้นครอบครัวที่มีกิจกรรมพิเศษที่น่าสนใจ นอกจากนี้ ผู้ผลิตรายการยังได้นำเสนอเรื่องราวของการรับประทานผักผลไม้ ที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

ช่วงจิตกรรณจิว นำเสนอในรูปแบบ การสนทนา ให้ความรู้ และการสาธิต เนื้อหาหลักที่นำเสนอ ได้แก่ การสอนการวาดภาพศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ การใช้สี และอุปกรณ์ในการวาดภาพ รวมไปถึงการตอบคำถามเกี่ยวกับการวาดภาพจากจดหมายที่เด็กเขียนไปถามในรายการ

ช่วงปริศนาโรงเล็ก นำเสนอในรูปแบบ การแสดงละครสั้นเป็นตอน ๆ มีทั้งแบบตอนเดียวจบ และหลายตอนจบ นักแสดงส่วนใหญ่เป็นเด็ก เนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว ความสามัคคี หรือสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเน้นให้เด็กที่รับชมรายการเป็นคนช่างสังเกต และจดจำรายละเอียด หรือสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อตอบคำถามชิงรางวัลในตอนท้ายของช่วง

ช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ หรือซูเปอร์สปอต นำเสนอในรูปแบบ การแข่งขันกีฬา ได้แก่ การแข่งขันกีฬาเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา อายุไม่เกิน 10 ปี ประเภทของกีฬาที่ใช้แข่งขัน ได้แก่ ฟุตบอลของนักเรียนชาย และแชร์บอลของนักเรียนหญิง โดยใช้สนามกีฬาในร่ม และจำนวนนักกีฬาแต่ละทีมมี 5 คน ซึ่งจะมีการรู้ผลแพ้ชนะทุกสัปดาห์

ช่วงตามใจเด็ก นำเสนอในรูปแบบ การตอบจดหมาย การสัมภาษณ์ การสนทนา การแสดงโชว์ชุดต่าง ๆ เนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องที่เด็กอยากรู้ และเรื่องราวที่เป็นประโยชน์สำหรับเด็ก รวมทั้งการแสดงโชว์ชุดต่าง ๆ ของเด็ก โดยเน้นเกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรมไทย

ลักษณะเนื้อหาด้านการขัดเกลาทงสังคม

จากการศึกษารูปแบบและเนื้อหาของรายการ ทั้ง 7 ช่วงดังกล่าวข้างต้น พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทงสังคม ทั้งทางด้านพฤติกรรม สติปัญญา และจิตใจ ดังนี้

1. การขัดเกลาด้านพฤติกรรม พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม และพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ในเรื่องเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ความผูกพัน และความอบอุ่นของครอบครัว ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูลูก ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง รวมทั้งกิจกรรมที่ทำร่วมกันของสมาชิกทุกคนในครอบครัวผ่านครอบครัวที่มาเป็นแขกรับเชิญในรายการ

การสืบสานวัฒนธรรมไทย ปลูกฝังให้รักษา และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของไทย โดยการนำเสนอการแสดงนาฏศิลป์ของเด็กร่วมรายการ นำเสนอเนื้อหาผ่านพิธีกรรายการ ว่า

“ วันนี้เราให้เพื่อน ๆ น้อง ๆ ทางบ้านเห็นการแสดงความสามารถของเยาวชนไทยตัวน้อย ๆ กลุ่มนี้ ที่รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมแบบไทย ๆ อีกหน่อยพวกเขาเติบโตขึ้น มีอายุมากขึ้น ความสามารถก็จะเพิ่มมากขึ้น และจะสามารถถ่ายทอดความรู้เหล่านี้ ให้กับคนรุ่นหลัง ๆ เยาวชนรุ่นหลัง ๆ ต่อไป ทำให้วัฒนธรรมไทยอยู่กับประเทศไทยเราตลอดกาล ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอการแสดงเดี่ยวอังกะลุงของเด็กร่วมรายการ และให้เด็กซึ่งเป็นแขกรับเชิญในรายการกล่าวว่า

“ ขอให้เพื่อนทางบ้านมาเล่นดนตรีไทยนะครับ เพราะว่าเป็นการรักษาศิลปวัฒนธรรมไทย ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

การอนุรักษ์ธรรมชาติ ปกป้องการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยการนำเสนอเรื่องราวของ การเข้าค่ายกิจกรรม โดยอย่างมีคุณค่ารักษากับโดเน่ ซึ่งเป็นเรื่องราวการดำรงชีวิตอยู่ใน ป่า เช่น การตั้งเต็นท์ การหุงข้าวในกระบอกไม้ไผ่ พร้อมทั้งให้ข้อคิดว่า

“ ธรรมชาติมีแต่สร้างรอยยิ้มให้กับทุกคน ธรรมชาติไม่เคยทำให้ใครผิดหวัง ”
และ

“ ธรรมชาติให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับมนุษย์ ถ้าหากเราเรียนรู้ในการใช้ชีวิตร่วมกับ ธรรมชาติโดยไม่ทำลายธรรมชาติ เรามนุษย์ทุกคนก็จะมีชีวิตที่สมบูรณ์ตลอดไป ” (นำ เสนอในช่วงตามใจเด็ก)

การประหยัด ปกป้องเรื่องของความประหยัด นำเสนอเนื้อหาผ่านการตอบ จดหมายของเด็กที่เขียนมาร่วมรายการ โดยพิธีกรเป็นผู้ให้ข้อคิดว่า

“ ในภาวะที่เศรษฐกิจกำลังแย่ ๆ อย่างนี้ เราต้องช่วยกันประหยัดนะครับ เพราะ ฉะนั้นคราวต่อไปพี่น้องกันส่งจดหมายมาฉบับเดียวกัน ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

การทำหน้าที่ของลูกที่ดี ถ่ายทอดการแสดงความรักของลูกที่มีต่อแม่ ด้วยการ เขียนบัตรอวยพรเนื่องในโอกาสวันแม่ นำเสนอเนื้อหาผ่านการทำกิจกรรมของครอบครัว (นำเสนอในช่วงครอบครัวชูเปอรจิ๋ว)

รวมถึงการตอบจดหมายที่เด็กเขียนมาแล้วเรื่องการแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่
ได้แก่

“ น่ารักจริง ๆ เลยนะครับรู้จักทดแทนพระคุณคุณพ่อคุณแม่ ถือเป็นลูกกตัญญูที่ ดีมาก และวันนี้ก็ใกล้จะถึงวันแม่แล้วนะครับ พวกเราควรจะนึกถึงพระคุณแม่ ถ้ามีโอกาส ทดแทนพระคุณท่านตอนที่เรายังทำได้ ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

การทำหน้าที่ของพี่ ถ่ายทอดการเสียสละให้กับน้อง ผู้ผลิตรายการได้นำเสนอเรื่องราวของพี่น้องในครอบครัวที่คนเป็นพี่ต้องเสียสละให้กับน้อง โดยพิธีกรรายการได้ให้คุณพ่อเป็นผู้สอนว่า เพราะเป็นพี่มีอายุมากกว่า และตัวโตกว่าจึงต้องยอมน้อง และพิธีกรได้สรุปในตอนท้ายว่า

“ เพราะว่าหนูเป็นพี่ เวลาหนูช่วยเหลือน้อง น้องก็จะรักเวลาหนูพูดอะไรน้องก็จะเชื่อนะครับ ” (นำเสนอในช่วงครอบครัวชูเปอร์จิ๋ว)

การเป็นเพื่อนที่ดี ปลูกฝังให้รัก และมีความจริงใจต่อเพื่อน ด้วยการนำเสนอเรื่องกับความเป็นเพื่อนในละครเรื่องเพื่อนใหม่ พร้อมทั้งให้ข้อคิดว่าการรังแกเพื่อน เป็นสิ่งไม่ควรกระทำ (นำเสนอในช่วงปริศนาโรงเล็ก)

นอกจากนี้ ยังได้ถ่ายทอดผ่านพิธีกร ด้วยการตอบจดหมายของเด็กจากทางบ้าน เกี่ยวกับการทะเลาะกับเพื่อน โดยได้ให้ข้อคิดว่า

“ เพื่อนเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับชีวิตคนทุกคน ถ้าเลือกได้เลือกที่จะมีเพื่อนเพิ่มคนหนึ่ง ดีกว่ามีศัตรู หรือคู่แข่งหนึ่งคน เป็นไปได้เราปรับความเข้าใจกันดีกว่า มองโลกในแง่ดีนะครับมีเพื่อนดีกว่ามีศัตรู ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

1.2 พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ การเป็นคนช่างสังเกตจดจำ โดยปลูกฝังให้เด็กที่รับชมรายการเป็นคนช่างสังเกต และจดจำรายละเอียด หรือสิ่งเล็กๆ น้อยๆ เพื่อตอบคำถามชิงรางวัลในช่วงท้าย โดยมีการให้แง่คิด ดังนี้

“ ชมละครในสัปดาห์นี้ นอกจากสนุกแล้ว ต้องคิดตามไปด้วย ลองวิเคราะห์ตามไปด้วย เป็นนักสืบไปในตัว ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ปลูกฝังให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ด้วยการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยให้คำแนะนำผ่านพิธีกรรายการว่า

“ เด็กควรใช้เวลาว่างศึกษาคอมพิวเตอร์ เพราะเป็นสิ่งที่ดีกว่าไปเล่นอย่างอื่น หรือเสพยาเสพติด จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กไทยในวันข้างหน้า เพราะว่าในยุคอนาคตต้องอาศัยคอมพิวเตอร์ทั้งหมด ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

2. การขัดเกลาด้านสติปัญญา พบว่า มีการสอดแทรกสาระความรู้ทั้งที่เป็นความรู้ในเชิงวิชาการ และความรู้ทั่วไป รวมทั้งทักษะด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความรู้ในเชิงวิชาการ ได้แก่ *ความรู้ด้านคณิตศาสตร์* สอนว่าวิธีการคิดเลขให้ได้จำนวน 10 มีหลายวิธี มีทั้งการบวก และการลบ เช่น $1 + 9$, $2 + 8$, $3 + 7$, $4 + 6$, $5 + 5$ หรือ $12 - 2$, $21 - 1$, $34 - 24$ เป็นต้น นำเสนอเนื้อหาผ่านตัวละครที่เป็นครูในละครสั้น เรื่องเพื่อนใหม่ (นำเสนอในช่วงปริศนาโรงเล็ก)

ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ได้แก่ *ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์* ให้ความรู้เกี่ยวกับความสามารถของคอมพิวเตอร์กราฟฟิก โดยการสาธิตวิธีการสร้างภาพใหม่ ด้วยการตัดต่อภาพถ่าย 3 ภาพ มารวมเป็นภาพเดียวกัน และพิธีกรได้กล่าวว่า

“ น้อง ๆ คงทราบว่าทุกวันนี้โลกของเราพัฒนาไปมาก และมนุษย์เราก็คิดอะไรมามากมาย สิ่งหนึ่งที่มนุษย์คิดขึ้นมาก็คือ สมอ่งกลที่เรียกว่าคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถเนรมิตรอะไรได้หลายอย่างตามที่เราต้องการ ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

2.2 ความรู้ทั่วไป ได้แก่ *เรื่องไฟไหม้* ให้ความรู้เรื่องสาเหตุของการเกิดไฟไหม้ การช้อนดับไฟ และการโรยตัวหนีไฟ นำเสนอเนื้อหาผ่านภาพกิจกรรมการเข้าค่ายฝึกอบรมซูเปอร์จิ๋วเด็กดับไฟ พร้อมให้ความรู้เกี่ยวกับบัญญัติ 10 ประการ เรื่องการป้องกันไฟไหม้ในอาคารสูง ได้แก่ 1) สำรวจตรวจตรา 2) หาทางหนี 3) มีการซ้อม 4) พร้อมแจ้งภัย 5) ให้รีบผ่าน 6) เน้นเปิดอับ 7) อย่าสับสน 8) หากคนช่วย 9) ช่วยตัวเอง 10) เสงหรือช่วย (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

นอกจากนี้ ยังได้ให้คำแนะนำโดยผ่านพิธีกรรายการว่า

“ ถ้าเราอยู่ในอาคารสูง เวลาไฟไหม้ห้ามใช้ลิฟท์ เพราะเวลาไฟไหม้จะต้องตัดไฟ ลิฟท์ก็จะหยุดทำงาน ครั้นจะเข้าไปในลิฟท์ ทำให้เสียชีวิตได้ ”

“ อย่าจุดไฟเพื่อดับเองที่บ้าน เพราะอาจเกิดไฟไหม้ได้ถ้าหากเราประมาท ”

“ ถ้าเกิดเพลิงไหม้ ต้องเชื่อในคำแนะนำของหน่วยกู้ภัย แล้วเราจะปลอดภัย ”
(นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

คุณค่าของผักผลไม้ ให้ความรู้เกี่ยวกับสารอาหาร และแร่ธาตุที่มีประโยชน์ในผักผลไม้ ได้แก่

- ทำไมจึงยกย่องแครอทเป็นผักป้องกันมะเร็ง ให้ความรู้ว่า เพราะแครอทมีวิตามินเอซึ่งมีผลในการต้านทานการก่อตัว และการกระจายตัวของเซลล์มะเร็ง (นำเสนอในช่วงครอบครัวชูเปอร์จิ๋ว)

- ทำไมผักทองจึงเป็นยาบำรุงเลือดที่ดี ให้ความรู้ว่า เพราะผักทองมีโคลบอล และสังกะสีอยู่มาก ซึ่งแร่ธาตุนี้มีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนเซลล์เม็ดเลือดแดง ถ้าขาดแร่ธาตุชนิดนี้เด็กจะตัวแคระแกรน (นำเสนอในช่วงครอบครัวชูเปอร์จิ๋ว)

- ทำไมไม่ควรล้างมะเขือเทศก่อนเก็บ ให้ความรู้ว่า เพราะเปลือกชั้นนอกของมะเขือเทศช่วยป้องกันจุลินทรีย์ภายในอากาศได้ ถ้านำมาล้างก่อนที่จะเก็บจะทำให้มะเขือเทศเน่าเร็วขึ้น (นำเสนอในช่วงครอบครัวชูเปอร์จิ๋ว)

2.3 ทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะด้านมายากล โดยถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเล่นมายากล ด้วยการแสดงมายากลชุดต่าง ๆ ให้ชม พร้อมทั้งเปิดเผยถึงเทคนิค และวิธีการเล่น รวมถึงการจัดเตรียมอุปกรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย

- กลแหวนเปลี่ยนนิ้ว สอนให้รู้จักวิธีการเล่น ได้แก่ การเปลี่ยนสลับนิ้วมือ และสอนเทคนิคการทำนิ้วมือให้สวยงาม (นำเสนอในช่วงซูเปอร์เมจิก)
- กลนามบัตรพิศวง สอนให้รู้จักวิธีการเล่น และการเตรียมอุปกรณ์ ด้วยการนำนามบัตรมาติดกระดาษเป็นขาตั้งที่พับซ่อนได้ เพื่อเป็นนามบัตรที่ใช้สำหรับการเล่นกล (นำเสนอในช่วงซูเปอร์เมจิก)
- กลการกลิ้งลูกบอลบนร่ม สอนให้รู้จักวิธีการเล่น และเทคนิคการทำให้ลูกบอลไม่ตกลงมาจากร่ม ด้วยการร้อยลูกบอลยึดติดไว้กับร่ม (นำเสนอในช่วงซูเปอร์เมจิก)
- กลยาดมส่องหน สอนให้รู้จักวิธีการเล่น ด้วยการใช้นามบัตรสอดฝ่ายาดมไว้ในอุ้งมือ และการเทคนิคการซ่อนฝ่ายาดม (นำเสนอในช่วงซูเปอร์เมจิก)
- กลแก้วน้ำลอยได้ ถ่ายทอดวิธีการเล่น ตั้งแต่การเตรียมอุปกรณ์ วิธีการใช้มือ และเทคนิคที่ทำให้แนบเนียน ด้วยการนำแก้วพลาสติกมาติดกระดาษสองหน้าไว้ด้านหลัง เวลาเล่นให้เอานิ้วหัวแม่มือติดไว้ที่แก้ว แล้วทำการปล่อยมือให้ดูเหมือนปล่อยแก้ว แต่แก้วยังลอยอยู่ (นำเสนอในช่วงซูเปอร์เมจิก)
- กลดินสอวิเศษ สอนวิธีการทำให้ดินสออ่อนตัวได้ ด้วยการจับดินสอช่วงปลายด้าม แล้วใช้เทคนิคการสะบัดข้อมือ เพื่อให้เกิดภาพลวงตา (นำเสนอในช่วงซูเปอร์เมจิก)
- กลนามบัตรลอยได้ สอนวิธีการเล่น และสอนให้ทำนามบัตรเพื่อใช้ในการแสดงมายากล ด้วยการนำแผ่นพลาสติกใสมาติดไว้ที่ด้านหลังนามบัตร เวลาแสดงใช้นิ้วชี้กับนิ้วก้อยบังคับพลาสติกให้งอตัว เพื่อให้ดินนามบัตรขึ้นจนดูเหมือนลอยได้ (นำเสนอในช่วงซูเปอร์เมจิก)
- กลเหรียญส่องหน สอนวิธีการเล่น และเทคนิคที่ทำให้เหรียญหายไปจากมือ ด้วยการนำดินน้ำมันชนิดพิเศษมาติดไว้ที่เหรียญด้านหนึ่ง และนำมาทำไว้ที่มือข้างซ้าย ก่อนที่จะย้ายไปไว้ที่มือข้างขวา แต่ไม่ได้ย้ายเหรียญไปจริง เมื่อแบมือขวาออกมาจะไม่มีเหรียญ เพราะยังติดอยู่ที่มือข้างซ้าย (นำเสนอในช่วงซูเปอร์เมจิก)

ทักษะด้านศิลปะ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ และการดูแลรักษาอุปกรณ์การวาดภาพศิลปะ รวมทั้งเทคนิควิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการวาดภาพ ดังนี้

- การบีบสีน้ำ จะต้องบีบจากส่วนปลายของหลอดสี แล้วใช้ฟู่กันปาดสี เพื่อให้ได้ปริมาณที่ต้องการ (นำเสนอในช่วงจิตรกรรุ่นจิ๋ว)

- การเก็บสี ควรเก็บให้เรียบร้อย ปิดฝาหลอดให้เรียบร้อย และเก็บไว้ในที่แห้ง อุณหภูมิปกติ ไม่ร้อนจนเกินไป (นำเสนอในช่วงจิตรกรรุ่นจิ๋ว)

- การเหลาสีไม้ ควรใช้กบขนาดใหญ่ในการเหลา เพื่อความสะดวก และทำให้ดินสอสีดูดี (นำเสนอในช่วงจิตรกรรุ่นจิ๋ว)

- การระบายสีไม้ ควรวางดินสอสีในแนวนอน เพื่อความถนัด ทำให้สีไม่หักงาย และสีไม่กุดเร็ว และยังทำให้สีที่ระบายออกมาเนียนสี ไม่เป็นเส้นแข็งกระด้าง (นำเสนอในช่วงจิตรกรรุ่นจิ๋ว)

3. การขีดเกลาด้านจิตใจ พบว่ามีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าทางสังคม ในเรื่องคุณค่าความเป็นเพื่อน โดยการถ่ายทอดทัศนคติ และค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นเพื่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม นำเสนอเนื้อหาผ่านคำพูดของนักแสดงในละครสั้น เรื่องเพื่อนใหม่ว่า

“ความเป็นเพื่อนดีค่าเป็นเงินไม่ได้” (นำเสนอในช่วงปริศนาโรงเล็ก)

จากการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตรายการซูเปอร์จิ๋ว ได้ให้การขีดเกลாதงสังคมแก่เด็กในทุกด้าน ทั้งทางด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญา และด้านจิตใจ ทางโดยมีการสอดแทรกการขีดเกลาทงสังคมในเนื้อหาของรายการทุกช่วง และให้การขีดเกลาทงสังคมในลักษณะของการถ่ายทอด การปลูกฝัง และการอบรมสั่งสอน โดยทำหน้าที่แทนพ่อแม่ ครู อาจารย์ และกลุ่มเพื่อน

ทั้งนี้ พบว่าผู้ผลิตรายการได้เน้นการขัดเกลาด้านสติปัญญา และด้านพฤติกรรมมากที่สุด โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว และเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมภายนอกเล็กน้อย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ผลิตรายการกำหนดไว้ เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 - 12 ปี ซึ่งยังเป็นเด็กในวัยตอนต้น ที่ยังให้ความสนใจกับสิ่งใกล้ตัว และเริ่มเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีอายุใกล้เคียงกัน ดังนั้น ผู้ผลิตรายการจึงได้ให้การขัดเกลาทางสังคมในลักษณะของการถ่ายทอดจากเพื่อนไปสู่เพื่อนด้วย

นอกจากนี้ ทางรายการยังให้การขัดเกลาแก่เด็กเกี่ยวกับการให้รางวัล เนื่องจากมีการเปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมสนุกกับทางรายการในทุกช่วง โดยมีกรกำหนดรางวัลเป็นสิ่งตอบแทน ซึ่งมีทั้งรางวัลที่จับต้องได้ ได้แก่ เงิน และรางวัลที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ คำชมเชย และเสียงปรบมือ นอกจากนี้ ยังมีการลงโทษ ในลักษณะของการลงโทษทางใจ ได้แก่ การตำหนิพฤติกรรม และการกระทำที่ไม่เหมาะสม เช่น การรังแกเพื่อน

อย่างไรก็ตาม พบว่ามีการสอดแทรกการขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเกี่ยวกับการรับของรางวัล โดยเน้นไม่ให้เกิดยึดติดกับของรางวัลมากเกินไป โดยพิธีกรเป็นผู้ถ่ายทอดว่า

“ น้อง ๆ คนไหนที่ยังไม่ได้รางวัลก็คงต้องลุ้นกัน พี่ซูปคิดว่าเป็นการร่วมสนุก น้อง ๆ ก็อย่าจริงจังมาก บางคนเครียดมากรอว่าเมื่อไหร่จะได้รางวัล เขาแบบดูแล้วคลายเครียด ดูแล้วมีรางวัลลุ้นหน่อย ๆ กำลังสนุกเลยครับ ” (นำเสนอในช่วงตามใจเด็ก)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการคิดดีแคท

นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้ผลิต

รายการคิดดีแคท ผลิตโดยบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่ ที่มีการดำเนินธุรกิจบันเทิงค่อนข้างหลากหลาย มีทั้งธุรกิจด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ ทั้งประเภทละคร เกมโชว์ ทอล์คโชว์ วาไรตี้โชว์ และธุรกิจด้านการทำเพลง เนื่องจากบริษัทเป็นองค์กรธุรกิจที่มุ่งสร้างกำไรจากการดำเนินงาน

สำหรับรายการคิดดีแคท เป็นรายการสำหรับเด็กเพียงรายการเดียวที่บริษัทผลิตขึ้น โดยเป็นความตั้งใจของผู้บริหารระดับสูง ได้แก่ คุณโมเชิต ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กภายใต้ชื่อของบริษัท เนื่องจาก เห็นว่าผลงานทางด้านรายการโทรทัศน์ ที่มีจำนวนมากนั้น มีแต่รายการที่ผลิตขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย แต่ไม่มีรายการสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก ในขณะที่เดียวกัน ยังพบว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ผลิตในประเทศไทยโดยรวมแล้วมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับรายการสำหรับเด็กที่ซื้อมาจากต่างประเทศ (คุณจินดาหรา จิระคุณ , สัมภาษณ์)

ดังนั้นรายการคิดดีแคท จึงถูกผลิตขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบริษัท ดังที่โปรดิวส์เซอร์ของรายการได้กล่าวไว้ว่า

“จริง ๆ แล้ว สำหรับคิดดีแคทเค้าไม่ต้องการกำไร เค้าต้องการแค่ทำ เพราะถือว่าเป็นอิมเมจของบริษัท เพราะถ้ามองลึก ๆ ถ้าทำต่อไปสามารถทำสินค้าที่มีแบรนด์เนมได้” (คุณจินดาหรา จิระคุณ , สัมภาษณ์)

การผลิตรายการคิดดีแคท โดยส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของทีมงานผู้ผลิตรายการ ซึ่งเป็นทีมที่ถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบด้านการผลิตรายการคิดดีแคท โดยเฉพาะ บุคคลที่มีบทบาทในการดำเนินงานมากที่สุด ได้แก่ คุณจินดาหรา จิระคุณ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นโปรดิวส์เซอร์ของรายการ และเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ รวมทั้งรูปแบบของรายการ ตลอดจนการคัดเลือกเรื่องราวที่นำมาเสนอในรายการ โดยได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตรายการได้อย่างเต็มที่

“...ค่อนข้างให้อิสระกับรายการนี้มาก ก็มีบ้างที่มีคำถามว่าทำไมไม่อย่างนั้น ไม่อย่างนี้ ตาลก็จะมีคำตอบว่า เพราะอย่างนั้น เพราะอย่างนี้ทางมีเดียส์ค่อนข้างแอปปี เพราะคุณโฆษณาค่อนข้างที่จะเข้าใจ เวลาที่อธิบายอะไรก็จะเห็นภาพตาม เข้าใจสิ่งที่เรากำลังพูด คือเป็นคนทั้งหมดภาษาเดียวกัน และสื่อสารกันได้...” (คุณจินดา ทรา จิระคุณ , สัมภาษณ์)

ในส่วนของเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตรายการ นับว่ารายการคิดดีแคท มีความได้เปรียบพอสมควร เนื่องจากบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีการลงทุนทางด้านอุปกรณ์ และเครื่องมือผลิตรายการที่ทันสมัย และครบครัน จึงสร้างความสะดวกให้กับทีมงานได้เป็นอย่างดี

สำหรับต้นทุนในการดำเนินงาน ส่วนหนึ่งมาจากรายได้จากการขายโฆษณาในรายการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้า และผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก และส่วนหนึ่งมาจากเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท ที่มาจากการบริหารรายได้จากการดำเนินธุรกิจด้านบันเทิงที่ครบวงจร รวมทั้งรายได้ที่มาจากการระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากบริษัทได้แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน และนำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ เพื่อซื้อขายให้กับประชาชนทั่วไป ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าอีกด้านหนึ่งของธุรกิจบันเทิงไทย

อย่างไรก็ตาม รายการคิดดีแคท เป็นรายการสำหรับเด็กที่ใช้ต้นทุนในการผลิตรายการแต่ละครั้งค่อนข้างสูงมาก เมื่อเทียบกับรายการสำหรับเด็กที่ผลิตในประเทศไทยรายอื่น ๆ โดยค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการจะอยู่ที่ขั้นตอนในการผลิตรายการนั่นเอง ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ พิธีกร ที่มีถึง 3 คน ทีมนักเต้น อุปกรณ์การเล่น เกม อุปกรณ์ประกอบฉาก เช่น ลูกโป่ง สายรุ้ง กระดาษสี ขนมหัด และของที่เป็นวัสดุในการประดิษฐ์สิ่งของในรายการ นอกจากนี้ ยังเป็นค่าใช้จ่ายในการแต่งเพลงที่ใช้ในรายการ ซึ่งเป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ตลอดเวลา

ทั้งนี้ เนื่องมาจากการที่ผู้ผลิตรายการได้เน้นให้รายการคิดดีแคทเป็นเสมือนงานปาร์ตี้ที่มีการจำลองบรรยากาศของจริง โดยมีทั้งการร้องเพลง เต้นรำ และการเล่นเกม เพื่อให้เด็กสามารถมาร่วมสนุกได้ทุกสัปดาห์

อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตรายการคิดดีแคท ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของรายการไว้ว่า เพื่อการให้เด็กสนุก แต่มีสาระประโยชน์ ด้วยการพยายามย่อยสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กต้องการให้ โดยเน้นในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม จริยธรรม และเรื่องของสังคมเป็นหลัก

“...จุดประสงค์หลักต้องการให้เด็กสนุก แต่ไม่ไร้สาระ พยายามย่อยสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการให้ เช่น เรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม จริยธรรม เรื่องของสังคม และอะไรต่าง ๆ นานา ที่คิดว่าเด็กน่าจะได้รับรู้ในรูปแบบต่าง ๆOK เดียวนี้สื่อมวลชนทุกชนิด ไม่ว่าจะ เป็นวิทยุ โทรทัศน์ พูดเรื่องสิ่งแวดล้อมกัน และค้นพบว่าเด็ก concern ในเรื่องนี้สูง เพราะ ฉะนั้นจึงน่าจะดันเรื่องนี้ให้สุด ๆ เพราะเมื่อเด็กโตขึ้นก็จะเป็นอีกคนหนึ่งที่จะช่วยเรื่องนี้ได้ ”
(คุณจินดาหรา จิระคุณ , สัมภาษณ์)

โดยผู้ผลิตรายการ ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายของรายการคิดดีแคทไว้ ว่าเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 4 - 8 ขวบ ซึ่งเป็นเด็กเล็ก

รูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอ

รายการคิดดีแคท ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ทุกวัน อาทิตย์ เวลา 10.30 - 11.30 น. พิธีกรในรายการ ได้แก่ คุณแคทริยา อิงลิช หรือที่แคท และผู้ช่วยพิธีกร ได้แก่ พี่เสือ และพี่กระต่าย ซึ่งเป็นหุ่นขนาดใหญ่ (Puppet)

การที่ผู้ผลิตรายการได้กำหนดให้มีพิธีกรในรายการถึง 3 คน เนื่องจากต้องการให้คุณแคทริยา อิงลิช เป็นตัวแทนของพี่สาวที่ใจดีของเด็ก ๆ ที่ร้องเพลงเพราะ และเดินรำได้ ในขณะที่พี่เสือ จะมีบุคลิกที่ซุกซน ขอบแก้ง ซึ่งผู้ผลิตรายการได้กำหนดให้เป็นตัวแทนของเด็กผู้ชาย ส่วนพี่กระต่ายถูกกำหนดให้เป็นตัวแทนของเด็กผู้หญิง ถึงแม้จะใช้ผู้ชายมาเป็นผู้สวมบทบาทก็ตาม เพราะมีความน่ารัก อ่อนหวานกว่า และอแงนิดหน่อย
(คุณจินดาหรา จิระคุณ , สัมภาษณ์)

รายการคิดดีแคท มีการแบ่งเนื้อหาของรายการออกเป็น 7 ช่วง ได้แก่ ช่วงเปิด ปาร์ตี้ ช่วงคิดดีเกม ช่วงคิดดีโชว์ ช่วงคิดดีของ ช่วงคิดดีควอส ช่วงคิดดีเกสต์ และช่วงเบิร์ต เดย์ปาร์ตี้ ซึ่งรูปแบบในการนำเสนอแต่ละช่วงมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ช่วงเปิดปาร์ตี้ เป็นช่วงของการเปิดรายการ นำเสนอในรูปแบบ การร้องเพลง ประจำรายการ และการสนทนา เนื้อหาหลักที่นำเสนอ คือ การร่วมสนุกโดยการร้องเพลง กับพิธีกร และเรื่องราวทั่วไปเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

ช่วงคิดดีเกมส์ นำเสนอในรูปแบบ เกมการแข่งขันชิงรางวัล เนื้อหาหลักเป็นการแข่งขันเกมชิงรางวัล ระหว่างผู้แข่งขัน 2 ทีม มีสมาชิกทีมละ 5 คน ประกอบด้วยผู้หญิง และผู้ชาย และแบ่งเป็นทีม 2 สี โดยใช้ชุดเอี๊ยมเป็นสัญลักษณ์ โดยเกมที่นำมาให้เด็กแข่งขันจะเป็นเกมที่ผู้ผลิตรายการคิดขึ้นเอง ซึ่งในแต่ละสัปดาห์จะไม่ซ้ำกัน อาจเป็นเกมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่า โดยเน้นให้เด็กได้ใช้ความสามารถ มีความอดทน และความสามัคคี โดยมีรางวัลเป็นสิ่งจูงใจ

ช่วงคิดดีโชว์ นำเสนอในรูปแบบ การแสดงโชว์ชุดต่าง ๆ และการแสดงความสามารถพิเศษของเด็กมาร่วมรายการ เนื้อหาหลักเน้นการแสดงโชว์ชุดต่าง ๆ หรือการแสดงความสามารถพิเศษของเด็ก

ช่วงคิดดีซอง นำเสนอในรูปแบบ การร้องเพลง และการเดินรำประกอบเพลงของ ทีมนักเต้นประจำรายการ เนื้อหาหลักที่นำเสนอเป็นเรื่องราวต่าง ๆ อาทิ การรักษาสีสิ่งแวดล้อม การเคารพกฎจราจร การแบ่งปัน และการช่วยเหลือผู้

ช่วงคิดดีควอส นำเสนอในรูปแบบ การสนทนา การตอบจดหมาย และการสาธิต การทำสิ่งประดิษฐ์ เนื้อหาหลักที่นำเสนอเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และเรื่องราวใกล้ตัว รวมทั้งการทำสิ่งประดิษฐ์ที่เน้นเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

ช่วงคิดดีเกสต์ นำเสนอในรูปแบบ การสัมภาษณ์ การสนทนา การเล่านิทาน การสาธิตการทำสิ่งประดิษฐ์ หรือของเล่น และการแสดงความสามารถพิเศษของเด็กมาร่วมรายการ เนื้อหาหลักที่นำเสนอเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และเรื่องราวที่น่าสนใจ

ช่วงเบิร์ทเดย์ปาร์ตี้ เป็นช่วงปิดรายการ นำเสนอในรูปแบบ การร้องเพลงวันเกิด การอวยพรวันเกิด การเป่าเทียน ตัดเค้ก และการสนทนาปิดท้ายรายการ เนื้อหาหลักนำเสนอเกี่ยวกับการอวยพรวันเกิดให้แก่เด็กที่มีวันเกิดตรงกับเดือนที่รายการออกอากาศ

ลักษณะเนื้อหาด้านการขัดเกลาทางสังคม

จากการศึกษารูปแบบและเนื้อหาของรายการ ทั้ง 7 ช่วง พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ทางด้านพฤติกรรม และด้านสติปัญญา ดังนี้

1. การขัดเกลาด้านพฤติกรรม พบว่า มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม และพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ได้แก่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการปลูกฝังพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม นำเสนอเนื้อหาผ่านการสนทนาของพิธีกรดังนี้

“ ปัจจุบันโลกของเรามีสภาพอากาศที่แปลกไป ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ที่ควรตกก็ไม่ตก หนาวก็ไม่หนาว ทั้งนี้ เป็นเพราะคนเห็นแก่ตัว ทำลายธรรมชาติจนเสียสมดุล โดยไม่คิดถึงคนรุ่นหลัง ” (นำเสนอในช่วงเปิดปาร์ตี้)

“ การช่วยเหลือสัตว์บ้านนอกจากไม่ซื้อขาย ยังต้องช่วยกันรักษาป่าด้วย ” (นำเสนอในช่วงคิดดีเกมส์)

“ ตอนนี้อการทำลายทรัพยากรธรรมชาติเป็นเรื่องที่น่ากลัว ถ้ายังไม่หยุดทำลายมนุษย์จะต้องเดือดร้อน เพราะฉะนั้นต้องช่วยกันประหยัดทรัพยากรคนละไม้คนละมือ ” (นำเสนอในช่วงคิดดีเกมส์)

“ ต้นไม้ในเมืองไทย โปรดช่วยกันรักษาไว้ อย่าคิดทำลายเลย สิ่งแวดล้อมจะเป็นพิษ ร่วมกันสร้างความฝันให้โลกเขียวขจี อย่าลืมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และรักษาสิ่งแวดล้อมไว้ ” (นำเสนอในช่วงคิดดีเกมส์)

นอกจากนี้ ยังได้ถ่ายทอดผ่านเนื้อหาของเพลง ซึ่งร้องโดยพิธิกร ได้แก่ เพลงเสื่อ
 เต็น เนื้อเพลง ได้แก่ “ เสื่อ ๆ ๆ เสื่อมันเต็น เต็นตุ้มตามในน้ำไหลนอง มอง ๆ ๆ ต้นไม้
 หายไป ไป ๆ ๆ ในน้ำเย็น ๆ ลิง ๆ ๆ ๆ ค่าง บ่าง ชะนี เสื่อ กวาง นางอาย หาย ๆ ๆ ๆ
 ๆ ไป ทำไง ๆ ๆ กันดี มีไฟฟ้าไว้ใช้ ไม่มีป่าไม้ไว้ดู ไม่มีสัตว์ป่าไว้เดิน คิคคุดิ ๆ ๆ ดี ๆ คิค
 คุดิ ๆ ๆ หรือยัง เสื่อ ๆ ๆ ๆ มันเต็นเป็นนิทานไว้ฟังก่อนนอน เสื่อตัวลาย ๆ มันสูญพันธุ์ไป
 มีแต่สายไฟโยงยาวโยงยัด ”

และได้ให้ข้อคิดว่า “ ถ้าไม่มีธรรมชาติระวังต้องเต็นเพราะความเดือดร้อน พวกเรา
 เด็กรุ่นใหม่ต้องช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม และต้องไม่เห็นแก่ตัว เพราะคุณลุงต้นไม้บอกเอา
 ไว้ ” (นำเสนอในช่วงคิดดีของ)

เพลง Free the peacock เนื้อเพลง ได้แก่ “ Free the peacock เจ้านกยูงตัวนั้น
 ทุก ๆ วันซึมเศร้าหม่นหมอง น้ำตาเธอไหลนอง ร่ำร้องหาเสรีภาพ ก็เพราะคนใจร้ายหวัง
 ทำลายเสียงเพลงเรียกร้อง กับคุกขังจำจอง ให้นกน้อย ๆ จำนวน กักไว้ในกรงขัง ยังคุกคาม
 ขังเธอเอาไว้ รู้ใหม่ว่าหัวใจของนกน้อย ๆ ยังบิน ขอเป็นกำลังใจให้เธอบินไปบินไป ฝ่า
 กำแพงปืนไฟ สู้ชัยชนะงมงาม ”

และได้ให้ข้อคิดว่า “ เราไม่มีสัตว์ป่าก็เพราะคนใจร้าย เพราะฉะนั้นเราต้องรักษา
 สิ่งแวดล้อมของเราเอาไว้ให้ได้ เพราะว่าพอเราทำลายไป สิ่งสุดท้ายก็เหมือนกับทำลายตัว
 เอง เราต้องช่วยกันต่อต้านคนใจร้ายทั้งหลาย ” (นำเสนอในช่วงคิดดีของ)

นอกจากนี้ ยังได้ถ่ายทอดผ่านการแสดงละครเรื่องการประหยัดพลังงานของเด็ก
 ร่วมรายการ ซึ่งเป็นละครแนวแฟนตาซี ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับ
 ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ได้แก่ แม่น้ำ ป่าไม้ และไฟฟ้า ที่ต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่ง
 กันและกัน เมื่อมนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ก็เหมือนเป็นการทำลาย
 ทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมให้ข้อคิดว่า

“ ทุกอย่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นเพื่อนกัน ถ้าขาดอะไรไปจะอยู่ไม่
 ได้... มนุษย์มีส่วนทำลายธรรมชาติโดยการใช้อย่างฟุ่มเฟือย เพราะฉะนั้นทุกคนต้องร่วม
 มือกัน เช่น แยกขยะ ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง และรีไซเคิล คือการนำกลับมาใช้ใหม่ ”
 (นำเสนอในช่วงคิดดีไซท์)

และได้ถ่ายทอดผ่านการเล่านิทาน โดย คุณนิธิ สมุทรโคจร นักแสดงวัยรุ่น ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับนายพรานที่เข้าไปล่าแม่สัตว์เพื่อนำลูกไปขาย สุดท้ายทางการได้ประกาศว่าถ้าใครล่าสัตว์ป่าจะต้องถูกจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ พร้อมให้ข้อคิดว่า

“ เราต้องไม่ซื้อสัตว์ป่า และล่าสัตว์ป่า เราคือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ถ้าเราดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ในอนาคตถ้าเราเป็นผู้ใหญ่เราก็จะมีลูก เราก็จะมีสิ่งเหล่านี้ให้พวกเขาเห็นต่อไป เพื่อสัตว์ป่าที่สวยงาม ” (นำเสนอในช่วงคิดดีเกมส์)

การเคารพกฎจราจร ปฏิบัติให้รู้จักการเคารพกฎจราจร โดยถ่ายทอดผ่านการเล่นเกมเคารพกฎจราจร กติกา คือ ให้ผู้แข่งขันเซ็นรถเซ็นไปหยิบป้ายจราจร แล้วนำไปติดกระดานให้ตรงกับชื่อป้าย และหยิบลูกโป่งไปใส่ในลัง โดยพิธีกรได้ให้ข้อคิดหลังจบการแข่งขันว่า

“ สิ่งสำคัญที่สุดในการใช้รถใช้ถนน คือ การเคารพกฎจราจร การใช้ทางม้าลาย การใช้สะพานลอย และเดินตามทางเท้า ไม่วิ่งเล่นบนถนน และไม่ฟังชาวอเบ้าท์เวลาข้ามถนน ” (นำเสนอในช่วงคิดดีเกมส์)

นอกจากนี้ ยังได้ถ่ายทอดผ่านเนื้อหาของเพลงกฎจราจร เนื้อเพลง ได้แก่ “ มองซ้ายมองขวาดูรถราให้ดี ถนนไม่ใช่ของเราต้องคอยระวังให้ดีอาจมีอันตราย ปลอดภัย มันใจ เราต้องใช้สะพานลอย ถ้าข้ามตรงทางม้าลาย ต้องรอดูสัญญาณไฟ อย่าวิ่งไปในทันที ท่องจำไว้ในใจ คอยเตือนตัวเองเรื่อยไป ปลอดภัยเอาไว้ก่อน รดยนต์กับคนชนกันแล้วจะเหลืออะไร อย่าคิดกันให้วุ่นวาย อย่าถามว่าเป็นยังไง คงเข้าใจกันดี ”

และพิธีกรได้ให้ข้อคิดว่า “ การข้ามถนนต้องระวังมาก ๆ และต้องเคารพกฎจราจร เวลาข้ามถนนต้องใช้สะพานลอย ต้องคอยดูสัญญาณไฟว่าอนุญาตให้ข้ามหรือยัง ที่สำคัญถนนไม่ใช่ที่วิ่งเล่น และต้องไม่ฟังชาวอเบ้าท์เวลาข้ามถนน ” (นำเสนอในช่วงคิดดีของ)

การเคารพสิทธิผู้อื่น ปลูกฝังให้รู้จักการให้ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น โดยถ่ายทอดผ่านเนื้อหาของเพลงของของใคร เนื้อเพลง ได้แก่

“ ของของใครต้องเก็บไว้ให้ดี ไว้ให้ดีอย่าให้มันหายไป ของของเราไม่ใช่ของของใคร ของของใครก็ไม่ใช่ของเรา รถ รถยนต์บนถนนของคุณ รถของคุณแต่ถนนเป็นของใคร ถนนของใครที่มีไว้ใช้งาน ไว้ใช้งานจะรักษากันอย่างไร ของเราส่วนรวมใช้รวมร่วมกัน ใช้กันแบ่งกันช่วยกันดูแล ห้องทะเลก็มีน้ำสีคราม ฟ้าสีครามก็มีดาวพราวตา ห้องลำธาร ห้วยระหานานา พงพนาไม่ใช่ของใครคนเดียว ไม่ใช่ของของใครผู้เดียว ”

นอกจากนี้ ยังได้ให้ข้อคิดว่า “ คนเราต้องรู้จักเคารพสิทธิผู้อื่นด้วย ป่าไม้ก็ไม่ใช่ของใครคนเดียวทุกอย่างเป็นส่วนรวม เพราะฉะนั้นทุกคนต้องมีจิตสำนึกที่ดี เพราะถ้าใครทำลายก็เท่ากับไม่เคารพตนเอง และไม่ได้ให้เกียรติผู้อื่น ” (นำเสนอในช่วงคิดดีของ)

การมีน้ำใจ ปลูกฝังเรื่องของความมีน้ำใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- น้ำใจนักกีฬา โดยเน้นให้รู้จักความมีน้ำใจนักกีฬาในการแข่งขันเกมกีฬา นำเสนอเนื้อหาผ่านพิธีกรรายการว่า

“ การแข่งขันเกมต้องมีผู้แพ้ผู้ชนะเป็นธรรมดาอยู่แล้ว แต่เราเน้นความสามัคคีมากกว่า ” (นำเสนอในช่วงคิดดีเกมส์)

“ ถือว่าเป็นการแข่งขันกีฬาเพื่อความสามัคคี และสนุกสนาน และออกกำลังกายด้วยกัน เรียกว่าการมีน้ำใจนักกีฬามีการรู้แพ้รู้ชนะ ” (นำเสนอในช่วงคิดดีเกมส์)

- การแบ่งปันน้ำใจ โดยการปลูกฝังให้รู้จักการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ผ่านเนื้อหาของเพลงเพื่อนกัน เนื้อเพลง ได้แก่ “ ถ้าฉันมีขนมในมือจะแบ่งให้เธอเอาไหม ถ้ามีอันหนึ่งจะแบ่งให้เธอครึ่งอัน จะแบ่งให้เท่ากัน ก็เราคือเพื่อนกัน เราพร้อมจะแบ่งปันให้กันเสมอ จะส่งรอยยิ้มถึงเธอ ด้วยความจริงจากใจ ไม่เคยจะหวังอะไรเป็นสิ่งตอบแทน ถ้าเธอมีขนมในมือ จะแบ่งให้กันบ้างไหม ก็คิดว่าเธอเป็นคนที่มึ้น้ำใจ คงแบ่งให้แน่นอน หากสุขเราไปด้วยกัน ทุกข์ไม่เคยหวน จะจับมือกันแล้วเดินต่อไป ”

นอกจากนี้ ยังได้ให้ข้อคิดว่า “ คนเราต้องมีเพื่อน เราจะอยู่คนเดียวในโลกคงเป็นไปไม่ได้ ถ้าใครมีเพื่อนที่ดีอยู่แล้ว ต้องรักษานมอมน้ำใจเพื่อนเอาไว้ และต้องรักเพื่อนมาก ๆ ถ้าเพื่อนทำผิดต้องตักเตือนและอย่าทำตาม โดยเฉพาะเรื่องยาเสพติด ” (นำเสนอในช่วงคิดดีของ)

และในเพลง เรามาช่วยกัน เนื้อเพลง ได้แก่ “ ช่วยกันหน่อยได้ไหม ร่วมแรงร่วมใจทำงานทุกอย่าง อย่าเกี่ยงกันแบ่งเธอแบ่งฉัน เรามาช่วยกันงานสำเร็จด้วยดี ทำงานด้วยความตั้งใจ ไม่มีใครจะมาช่วยเหลือ นาน ๆ ไปมันก็ซึกจะเบื่อ ทำงานมานานไม่เสร็จซะที งานเบาผู้ชายไม่ทำ รำคาญใจไม่อยากจะสน งานหนักผู้หญิงก็บ่น ไม่มีคนมาช่วยกัน งานการมีตั้งมากมาย ทำคนเดียวคงทำไม่ไหว ต้องช่วยกันทั้งหญิงและชาย อย่างนี้ดูตาย อย่าแก่งแย่งเมฆ งานเบาเราต้องร่วมใจ สิ่งใด ๆ คงจะสมประสงค์ งานหนักเราต้องอดทน ทุก ๆ คนมาช่วยกัน ขอเพียงให้เราจับมือกันไว้ งานมากเท่าไรเราไม่เหนื่อยเลย ”

โดยได้ให้ข้อคิดว่า “ ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็สามารถช่วยเหลือประเทศชาติได้เช่นกัน งานต่าง ๆ ก็เหมือนกันต้องช่วยกันทำ น้ำใจนิด ๆ หน่อยก็เป็นความสามัคคี ” (นำเสนอในช่วงคิดดีของ)

1.2 พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ การแยกขยะ ปลุกฝังให้ทิ้งขยะให้ถูกที่ ถูกถัง โดยผ่านการแสดงละครแนวแฟนตาซี เกี่ยวกับการแยกขยะทิ้งให้ถูกถัง ซึ่งเน้นให้มีการแยกขยะประเภทเดียวกันไว้ในถังเดียวกัน โดยแบ่งเป็นขยะเน่าเสีย ขยะไม่เน่าเสีย และขยะอันตราย (นำเสนอในช่วงคิดดีไซ์)

การเลี้ยงสัตว์ ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ โดยผ่านเนื้อหาของเพลง สัตว์เลี้ยงน่ารัก เนื้อเพลง ได้แก่

“ สัตว์เลี้ยงน่ารัก เป็นเพื่อนคลายเหงา สัตว์เลี้ยงน่ารัก เพราะเราเอาใจใส่ สัตว์เลี้ยงเพื่อนเราไม่เศร้าเหงาใจ เราเอาใจใส่เล่นกับเขาทุกวัน แมวเหมียวเคล้าน้ำขี้เคล้าขา ส่วนเจ้าหมาวิ่งมาคลุกคลี พวกเขาจงรักภักดี สัตว์เลี้ยงเหล่านี้ล้วนเป็นเพื่อนตาย ”

นอกจากนี้ ยังได้ให้ข้อคิดว่า “ สัตว์เลี้ยงของเราเป็นเพื่อนที่ดีของเราด้วย เราเลี้ยง
เค้าเราต้องรักและดูแลให้ดี และที่สำคัญอย่าไปรังแกสัตว์ทุกประเภท เพราะถ้าเขาเจ็บขึ้น
มาเขาอาจทำร้ายเราได้ โดยเฉพาะสัตว์ที่มีพิษ ถ้าน้อง ๆ เจอ ต้องรีบบอกผู้ใหญ่ อย่าเข้า
ใกล้เพราะอาจเป็นอันตราย ” (นำเสนอในช่วงคิดดีช่อง)

“ คนที่มีสัตว์เลี้ยงอยู่แล้ว หรือกำลังจะหามาเลี้ยงอย่าลืมรักเค้า และดูแลเค้าให้ดี ”
” (นำเสนอในช่วงเบิร์ทเดย์ปาร์ตี้)

การสร้างจินตนาการ ปลุกฝังเรื่องจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับสิ่ง
ต่าง ๆ รอบตัว โดยผ่านเนื้อเพลงประจำช่วงเปิดรายการ เนื้อเพลงมีดังนี้

“ คิดดี คิดดีแคท	คิดดี คิดดีแคท
ต้นไม้ยังคุยกับเรา	ภูเขายังเล่านิทาน
นกน้อยยังร้องขับขาน	ลำธารยังคงร้องเพลง
ผีเสื้อยังวิ่งระบำ	มดดำกำลังชุกชก
สายรุ้งผ่าฟ้าเบื้องบน	กำลังระบายฟ้างาม
คิดที่อยากจะคิด	ฝันที่อยากจะฝัน
ไปที่อยากจะไป	ตามหัวใจเราต้องการ
เราเป็นเมฆน้อยสีขาว	เราเป็นดวงดาวสีแดง
เราเป็นต้นไม้แข็งแรง	เราเป็นฟักแฟงแดงไทย
เราเป็นก้อนหินกลม ๆ	เราเป็นสายลมพัดไป
เราเป็นว่าวน้อยลอยไกล	รำเริงอยู่ในสายลม ” (นำเสนอในช่วง

เปิดปาร์ตี้)

และถ่ายทอดผ่านเนื้อเพลงประจำช่วงเปิดรายการ ซึ่งเป็นเพลงอวยพรวันเกิด
ประจำรายการ เนื้อเพลงมีดังนี้

“ เจ้าคนน้อย ๆ เอย เจ้าบินมาจากไหน
 เจ้ามาจากฟ้าไกล พาสายรุ้งมาสู่เรา
 หมู่ดาวนับร้อยพัน พวกกันช่วยส่องแสง
 ให้เจ้านั้นแข็งแรง ตั้งขุนเขาใหญ่
 ความฝันอันงดงาม ที่ใจเธอต้องการ
 ขอจงเกิดแต่เธอ ดังเธอฝัน
 จากใจถึงใจ ให้กันและกัน
 ให้เธอสุขสันต์ วันเกิด ” (นำเสนอนในช่วงเบิรทเศยปาร์ตี)

การไหว้ ปลุคฝงพฤติกรรมเกี่ยวกับการทักทายผู้อื่น ด้วยการไหว้ และกล่าวคำว่ำ สวัสดี โดยนำเสนอนผ่านการแสดงพฤติกรรม และคำพูดของพิธีกรว่ำ

“ เรามาทักทายน้อง ๆ ที่อยู่ทางบ้าน และในห้องส่งกันก่อน สวัสดีคะ ” (นำเสนอนในช่วงเบิรทปาร์ตี)

การแปรงฟัน ปลุคฝงพฤติกรรมเกี่ยวกับการแปรงฟัน โดยนำเด็กที่ชนะการประกวดร้องเพลงประกอบบริวิวเกี่ยวกับการแปรงฟันมาแสดงโชว์ พร้อมให้คำแนะน่าว่ำ

“ ปกติคนเราต้องแปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เข้ากับกลางคืน เวลาทานขนม หรือซ็อกโกแลตต้องแปรงฟัน หรือบ้วนปาก ควรพบหมอฟันทุก 6 เดือน และเปลี่ยนแปรงสีฟันทุก 3 เดือน ” (นำเสนอนในช่วงคิดดีเกิลส์)

หน้าที่ของคนไทย ปลุคฝงเรื่องพฤติกรรมการแสดงออกที่สอดคล้องกับสถานภาพทางสังคม โดยได้เน้นให้เห็นถึงหน้าที่ของคนไทย ว่ำ

“ เมื่อเราเกิดบนแผ่นดินไทยของเรา เราก็ควรจะทำประโยชน์ให้กับบ้านเกิดของเราให้มากที่สุด ” (นำเสนอนในช่วงเบิรทปาร์ตี)

หน้าที่ของนักเรียน ปลูกฝังเกี่ยวกับหน้าที่ที่ควรปฏิบัติในฐานะการเป็นนักเรียน
ดังนี้

“ เดือนนี้เป็นเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นเดือนที่มีวันน้อยที่สุด คือ มี 28 วัน และยังเป็นช่วงที่ใกล้สอบปลายปี จึงขอให้เด็กทุกคนเตรียมตัวสอบให้ดี อ่านหนังสือมาก ๆ ”
(นำเสนอในช่วงเปิดปาร์ตี้)

“ เดือนกันยายนเป็นสัญญาณว่า จะสอบปลายภาคแล้ว ถ้าเตรียมตัวดีตั้งแต่แรก ก็ไม่หนักใจ เพราะฉะนั้นต้องอ่านหนังสือ และทบทวนบทเรียนดี ๆ ” (นำเสนอในช่วงเปิดปาร์ตี้)

“ ช่วงสอบต้องตั้งใจทำให้เต็มที่ สอบเสร็จแล้วสำรวจดูว่าเทอมที่แล้วพลาดไปหรือเปล่า ถ้าพลาดก็เริ่มต้นใหม่ และถ้าสอบเสร็จแล้วก็สามารถพักผ่อนได้ แต่อย่าให้เกินขอบเขต เพราะอาจเกิดอันตราย ” (นำเสนอในช่วงเปิดปาร์ตี้)

หน้าที่ของเด็กดี การปลูกฝังหน้าที่โดยรวมในการปฏิบัติตัวในฐานะที่เป็นเด็ก ดังนี้

“ ขอให้น้อง ๆ ตั้งใจเรียน ช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม และเวลาเรียนขอให้ตั้งใจจริง ๆ ” (นำเสนอในช่วงคิดดีเกสต์)

“ ใกล้สอบปลายปีแล้ว ควรอ่านหนังสือให้มาก ๆ ตั้งใจเรียนเป็นเด็กดีของพ่อแม่ และช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ”

“ ช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้าน อนุรักษ์ธรรมชาติ และเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ”

“ ขอให้น้อง ๆ ทุกคนเชื่อฟังคุณพ่อคุณแม่ และเชื่อฟังอาจารย์ ”

“ เป็นเด็กดีของพ่อแม่ ขอให้เรียนหนังสือเก่ง ๆ มีสุขภาพแข็งแรง รักษาสิ่งแวดล้อม และช่วยกันทำให้บ้านเมืองสะอาดปราศจากฝุ่น ”

“ เป็นเด็กดีของพ่อแม่ มีสุขภาพแข็งแรง อย่าลืมช่วยพ่อแม่ประหยัด และช่วยกันรักษาวัฒนธรรมของชาติ ”

“ เป็นเด็กดีของพ่อแม่ มีสุขภาพแข็งแรง และเคารพกฎจราจร ” (นำเสนอในช่วงเบิร์ตเดย์ปาร์ตี)

2. การขัดเกลาด้านสติปัญญา พบว่า มีการถ่ายทอดสาระความรู้ ทั้งที่เป็นความรู้ในเชิงวิชาการ และความรู้ทั่วไป รวมทั้งทักษะด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความรู้ในเชิงวิชาการ ได้แก่ **ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์** โดยสอนให้ทำการทดลองเกี่ยวกับไฟฟ้าสถิตย์ โดยนำลูกโป่งมาถูกับผ้าขนสัตว์ หรือผ้าสักหลาด แล้วนำมาวางเหนือกระดาษที่ตัดเป็นรูปคนตัวเล็ก ๆ จะเห็นว่าลูกโป่งดูดกระดาษได้เหมือนแม่เหล็ก ซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ (นำเสนอในช่วงคิดดีใจเวลา)

2.2 **ความรู้ทั่วไป** ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่เด็กในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- นางเงือก ให้ความรู้เกี่ยวกับนางเงือก โดยการเปรียบเทียบระหว่างของไทยในวรรณคดีเรื่องสุทธาสคร และของต่างประเทศในเทพนิยายเรื่องลิตเติ้ลเมอร์เมด พร้อมให้ข้อคิดกรณีที่มีข่าวว่า มีการพบเห็นนางเงือกในประเทศไทย แท้จริงอาจเป็นปลาพวย ซึ่งเป็นสัตว์สงวน (นำเสนอในช่วงคิดดีใจเวลา)

- ขนสัตว์ ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของขนสัตว์ว่า เป็นลักษณะเด่นของสัตว์ เพราะช่วยดักอากาศ กันความร้อนความเย็น และช่วยป้องกันร่างกาย คนถึงชอบนำขนสัตว์มาทำเสื้อผ้า โดยการฆ่าสัตว์เพื่อเอาขน (นำเสนอในช่วงคิดดีใจเวลา)

- หุ่นละครเล็ก ให้ความรู้เกี่ยวกับการแสดงเชิดหุ่นละครเล็ก ว่าเป็นศิลปะของไทยที่หาดูได้ยาก และการเชิดหุ่น 1 ตัวต้องใช้คนเชิดถึง 3 คน (นำเสนอในช่วงคิดดีใจเวลา)

2.3 ทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการประดิษฐ์สิ่งของ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ ซึ่งเน้นของเล่นที่ทำจากวัสดุที่หาได้ง่าย หรือเหลือใช้ รวมถึงการทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่น่าสนใจ และไม่เป็นอันตราย ดังนี้

- ตู้น้ำเย็น สอนการทำตู้น้ำอัดลมกระป๋อง โดยใช้ภาตใส่น้ำวางกระป๋องแล้วเอากระดาษตันไม้ครอบไว้ เอาไปตั้งกลางแดดสักพัก น้ำอัดลมในกระป๋องจะเย็น (นำเสนอในช่วงคิดดีใจ)

- เทอร์โมมิเตอร์ สอนวิธีทำเทอร์โมมิเตอร์จำลอง สำหรับตรวจวัดอุณหภูมิ โดยใช้ขวดแก้วใส่น้ำสี ใส่น้ำลวดปิดปากขวดด้วยดินน้ำมัน เป่าลมลงขวดจนน้ำดันขึ้นมาในหลอด นำกระดาษขีดเส้นบอกระดับนำไปเสียบไว้ที่หลอด แล้วนำขวดไปแช่ในน้ำแข็ง และน้ำร้อนอย่างละขวดเพื่อดูความแตกต่าง (นำเสนอในช่วงคิดดีใจ)

- ปลายน้ำดื่ม สอนวิธีการทำของเล่นที่มีหลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยการนำขวดพลาสติกใส่น้ำจนเต็ม นำหลอดหยดยาบีบน้ำใสเล็กน้อยติดกระดาษสีแล้วใส่ขวดน้ำที่เตรียมไว้ เวลาเล่นให้บีบขวดปลายน้ำจะจม น้ำพอสบายจะลอยขึ้นมา และให้เหตุผลว่าเป็นเพราะแรงดันอากาศจึงทำให้ปลายน้ำจมและลอยตัวได้ (นำเสนอในช่วงคิดดีใจ)

- กระดาษลึกลับ สอนให้ทำของเล่นที่ทำจากขวดน้ำอัดลมพลาสติกที่นำมาตัดหัวและท้าย แล้วติดดินน้ำมันไว้ข้างในวงกลม วาดกระดาษเป็นรูปสัตว์ แล้วนำไปติดข้างบนวงกลมด้านตรงข้ามกับดินน้ำมัน ดินน้ำมันจะถ่วงน้ำหนักทำให้ขวดลึกลับไปมาได้ (นำเสนอในช่วงคิดดีใจ)

- แมวโยกเยก สอนทำของเล่นที่ทำจากลูกโป่งพองผ่าครึ่ง ใส่น้ำมันเอาหลอดกาแฟมาเสียบตรงกลาง แล้วติดกระดาษที่วาดเป็นรูปสัตว์ (นำเสนอในช่วงคิดดีใจ)

- รถพลังหนังสติ๊ก สอนทำของเล่นที่ทำจากกล่องนมใช้แล้ว นำมาตัดครึ่งเจาะรูเสียบล้อที่ทำจากฝาขวดน้ำพลาสติก นำหนังยางรัดของมาเกี่ยวเป็นลานเพื่อให้รถวิ่งได้ (นำเสนอในช่วงคิดดีใจ)

- ตุ๊กตาปูนปลาสเตอร์ สอนการทำตุ๊กตาปูนปลาสเตอร์ โดยพลังธรรม กลุ่มสุข นักแสดงวัยรุ่น โดยแนะนำวิธีการไล่ฟองอากาศออกจากแม่พิมพ์เวลาเทปูน และการทาสี พร้อมให้ความรู้เกี่ยวกับสีที่ใช้สำหรับทาสีตุ๊กตา ว่ามี 2 ชนิด คือ สีอคริลิก และสีโปสเตอร์ (นำเสนอนในช่วงคิดดีเกสต์)

จากการศึกษารายการคิดดีเกสต์ พบว่า ได้ให้การขัดเกลาทางสังคมแก่เด็กเฉพาะทางสติปัญญา และทางด้านพฤติกรรมเท่านั้น โดยไม่พบว่ามี การขัดเกลาทางสังคม ด้านจิตใจแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้ผลิตรายการได้มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมในทุกช่วงของรายการ และให้การขัดเกลาในลักษณะของการถ่ายทอด การปลุกฝัง และการอบรมสั่งสอน โดยทำหน้าที่ทดแทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

เนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมที่ผู้ผลิตรายการเน้นเป็นพิเศษ ได้แก่ การขัดเกลาด้านพฤติกรรม โดยมีการปลุกฝังเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม โดยเฉพาะในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นความตั้งใจ และเป็นเจตนารมณ์ของผู้ผลิตรายการ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มเป้าหมายของรายการ กับเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดผ่านรายการ พบว่ามีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 4 - 8 ปี ถือว่าเป็นเด็กในวัยตอนต้นที่ยังเล็กมาก และยังมีขีดจำกัดในเรื่องของการรับรู้ และจดจำ ดังนั้น การปลุกฝังในเรื่องใดก็ตาม จะต้องเป็นไปในลักษณะที่เน้นย้ำบ่อย ๆ และเน้นหนักไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความสับสน

อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตรายการได้ให้การขัดเกลาเกี่ยวกับการให้รางวัล ในลักษณะเดียวกันกับรายการอื่น ๆ ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมสนุกกับทางรายการ โดยมีการกำหนดรางวัลเป็นสิ่งตอบแทน ซึ่งมีทั้งรางวัลที่จับต้องได้ ได้แก่ เงิน และรางวัลที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ คำชมเชย และเสียงปรบมือ นอกจากนี้ ยังมีการลงโทษ ในลักษณะของการลงโทษทางใจ ได้แก่ การดำเนินพฤติกรรม และการกระทำที่ไม่เหมาะสม เช่น การทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม